

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 150 Ft

XV. évfolyam 1. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2008. január

A tartalomból:

BUÉK!

2008

Boldog új évet kedves Olvasóinknak!

Karácsony 2007 - 7. oldal

ENDRŐD TÖRTÉNETE - 14. oldal

HELYI JÁRAT

AUTÓBUSZ MENETREND - 12. oldal

„Ne csak nézz, hanem láss!” - 13. oldal

ÚJÉVI KÖSZÖNTŐ

A 2007. évet az előkészítés jellemezte, így készültünk föl az unió 2007-2013-as költségvetési időszakában megnyíló pályázati lehetőségekre. A pályázati saját erő előteremtése érdekében a város úgy döntött, hogy 1 millió forint értékben kötvényt bocsát ki tízéves futamidőre, és hároméves türelmi idővel. A pénz felhasználásáról az önkormányzat mindig minősített többséggel dönt majd. Kötvényből befolyt pénzt a város csak fejlesztésekre fordíthatja, ezen belül is olyanokra, amelyek 15 éven belül megtérülnek.

Miként a régióban, úgy Gyomaendrődön is a legnagyobb gondot a foglalkoztatás jelenti. Épp ezért optimális feltételeket akarunk teremteni ahhoz, hogy a vállalkozók új munkahelyeket hozzanak létre. Ezért az elkövetkező hónapokban egy céggel kidolgoztatjuk az ipari park fejlesztésének stratégiáját. Hogy a befektetőknek érdemes legyen idejönniük, az ipari parkhoz megfelelő utak szükségesek, ezeket megépítjük. Gyomaendrődöt alapvetően mezőgazdasági jellegű településként ismerik, az agrárium mellett leginkább a könnyűipar: a cipő-, a konfekció- és a faipar jellemzi, természetesen ezen már túl kell lépniünk. A fejlesztési stratégia kidolgozása során új lehetőségeket kell felkutatnunk. A befektetők keresésében segítségünkre lehet, hogy Gyomaendrődnek több testvérvárosa is van, Németországban Schöneck, Lengyelországban Pilzno, Romániában Nagyenyed. Ezek a kapcsolatok eddig megmaradtak a kultúra területén, föl kellene térképeznünk, hogy ezekben milyen gazdasági lehetőségek rejtőznek. Romániában Nagyenyed mellett a határmentén Bihar és Arad megyében is együttműködést kell keresnünk az ottani cégekkel és ipari parkokkal.

Az ipari park már öt éve működik, de ez idő alatt csak két cég települt be. Az egyik tizenöt, a másik húsz alkalmazottat foglalkoztat. Ez eredményként na-

gyon szerény. Ugyan a terület egy részét eladták, illetve lefoglalták, de gyakorlatilag csak ez a kért vállalkozás működik. A harmadik betelepült cég kamionparkoló és -szerelőműhely lesz, a tervek szerint ez már a 2008-ban működni fog. Az ipari parknak nem csupán iparterületként kell működnie, tehát nem csak az a célja, hogy oda befektetők jöjjenek, a lényege: kapcsolatok teremtése. A már meglévő üzemekhez kapcsolódhatnak más vállalkozások, illetve más ipari parkok üzeméhez kapcsolódhatnak az ide betelepült vállalkozások. A megye több városban szeretne inkubátorházat létrehozni, köztük Gyomaendrődön is, ez is egy lehetőség. Az elképzelések között megemlítendő az is, hogy 2007-ben a város területén kísérleteztek a cukorcirok termesztésével. Energianövényként a cukor erjedésével bioetanolt állítanak elő. Egy ilyen üzemet szeretne az ipari park déli részén egy befektető létesíteni.

A foglalkoztatás bővítésére *folytatás a 8. oldalon*

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Az Endrődi Iskolák Története

Ezzel a címmel jelentet meg a Múzeumbarátok Köre Közhasznú Egyesület egy kötetet, amelynek első részét Márton Gábor - sokunk szeretett „Marci bácsi”-ja - írta azonos címmel. Ebben Endrőd újratelepítésétől 1978-ig dolgozta fel az iskolák kialakítását, építését, kántorok, kántor-tanítók, papok és tanítók, tanárok képzését, díjazását részben az Egyház, részben a Község által finanszírozva. Ehhez szervesen kapcsolódik, sőt részben erre támaszkodik Ladányi Gáborné iskolatörténeti munkája, mely a következő éveket, az oktatásban végbement változásokat a politikai változások függvényében, és a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola életét mutatja be az ő igazgatása alatti években. Ez alkotná a kötet második részét. Kérjük a Kedves Olvasót, ha rendelkezik olyan fényképekkel, amelyek a témához kapcsolódnak, és érdeklődésre tarthatnak számot (pl. régi iskolák, régi tanítók, tanárok fényképei stb.) bocsássa rendelkezésünkre, amíg beszélneljük, hogy helyt kaphasson a készülő kötetben!

Megteheti ezt az Endrődi Könyvtár nyitvatartása alatt, bármelyik dolgozójának átadhatja, aki ezt írásban, egy külön erre a célra szolgáló nyilvántartásban veszi át, és ugyanígy, írásban történik majd a visszaszolgáltatása is. Igérjük, nagyon vigyázunk rá! Előre is köszönjük. Minden kedves Olvasónak BOLDOG, BÉKÉS KARÁCSONYT, és SIKEREKBEN, ÖRÖMÖKBEN GAZDAG ÚJ ÉVET kívánunk:

a Múzeumbarátok Köre Közhasznú Egyesület minden tagja,
és Marsiné Giricz Erzsébet elnök

KDNP karácsonyi ünnep és vacsora volt az endrődi Közösségi Házban december 21-én. Az ünnep karácsonyi hangulatú vetítéssel kezdődött, majd szavaltatok hangzottak el. Ezután az ünnepség közös énekléssel, vacsorával és kötetlen beszélgetéssel folytatódott.

Új pénzügyintézet Gyomaendrődön

Novemberben nyitotta meg kapuit, és december 10-én avatták fel a **K & H Bank** gyomaendrődi fiókját a Fő úton, a gyomai városrészen. Városunk új intézménye teljes körű banki szolgáltatással várja az ügyfeleket.

Gyomaendrődi egyesület kapta idén a nivódíjat

Az Európai Bizottság független szakértői Mobilitási Nivódíjjal tüntették ki a gyomaendrődi székhelyű „Dél-Alföld – Európai Unió” Többcélú Egyesületet. A díjat Davidovics László, az egyesület elnöke vette át a napokban Budapesten, egy ünnepi konferencia keretében.

Ez az egyesület koordinálja megyénk és a franciaországi Deux-Sevre megye partnerségi kapcsolatait az uniós támogatással megvalósuló Leonardo da Vinci Program keretében. Programjuk keretében idén tizenöt megyei iskolai szakoktató és gyakorlati oktatói helyeket üzemeltető lovas vállalkozó tanulmányozta a francia partnerek működését.

www.gyomaendrod.hu

Elektronizált ülésvezetés és szavazás

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete közel tízéves elképzelését váltotta valóra 2007 decemberében, amikor is az év utolsó testületi ülése már egy korszerű számítógép vezérelt ülésvezető és szavazó rendszer segítségével zajlott le.

A rendszer nem elsősorban csak az ülés vezetését és szavazást segíti, hanem nagy jelentősége van az ülés minden mozzanatának dokumentálásában is.

Az elképzelések szerint hamarosan széles körben elérhetőek lesznek a ülés digitális hangfelvételei is nemcsak a hagyományos papíralapú jegyzőkönyvek.

www.gyomaendrod.hu

Könyvbemutató

2007. december 3-án a Városi Könyvtárban Dr. Szendrei Géza: „1956 - Gyomai, endrődi és környékbeli események” című könyvének bemutatójára került sor. A szerző a legfőbb ügyészen dolgozik, tanít az ELTE Állam és Jogtudományi karán. Könyvét levéltári és bírósági dokumentumok alapján írta meg, elsősorban jogtörténeti szempontú feldolgozásban. Az 1956-os forradalom helyi eseményei és szereplői mellett a szarvasi, szeghalmi, történésekről is említést tesz a könyv. A könyv kapható a gyomaendrődi könyvtárakban.

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizesszobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

Önnel joga van tudni...

miről döntött a Képviselő-testület december hónapban

December hónapban a soron következő ülés polgármesteri tájékoztatóval kezdődött. Ismertetőt kaptunk a hónap városi rendezvényeiről. A teljesség igénye nélkül: volt könyvbemutató, szalocukor kupa, amelyen részt vettek a testvérvárosok küldöttei is, az Öregszióba megérkezett a Mikulás, illetve egy új bank is nyílt a gyomai településrészen, melynek megnyitóján részt vett a polgármester.

December 20-án megtartott Testületi ülés anyagából

Az első napirendi pont a novemberben elfogadott **kötvény-ki-bocsátással** volt kapcsolatos. Az önkormányzat ajánlattételi felhívására 6 pénzintézet jelentkezett. Így a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt. az OTP Bank Nyrt., a CIB Bank Zrt. a Raiffeisen Bank Zrt., a K&H Bank Nyrt. és a Magyarországi Volksbank Zrt. A beérkezett ajánlatokat több szakértő is értékelte, s a vélemények mindegyike a javaslattal élt, hogy a Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt.-vel és a Raiffeisen bank Zrt.-vel vegye fel a kapcsolatot az önkormányzat, s folytasson le egy tárgyalásos eljárást, ahol egy Szakértői Bizottság meghallgatja mindkét pénzintézet szakembereit. A Szakértői Bizottság a lekötött betét utáni kamatbevétel nagysága és a referenciák alapján tudott a két pénzintézet között sortrendet felállítani. Ezek alapján a Raiffeisen bank Zrt. ajánlatát nyilvánította a Képviselő-testület nyertesnek.

Települési szilárd hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatásról szóló rendelet-tervezet

Mint már ismeretes, szintén a novemberi testületi ülésen dönt el, hogy a város anyagi források hiányában nem képes tovább átvállalni a lakosságtól a hulladékellátást, megsemmisítés költségét. Ezt egy közszolgáltatási rendszerrel kívánja megoldani. A korábbi szabályozás hatályon kívülre lett helyezve, s helyébe egy új rendelet lépett. Az új rendelet értelmében nem csak kötelezettségei vannak a tulajdonosoknak, hanem jogosultságai is. Az elfogadott rendeletről néhány elem:

- kimondja a közszolgáltatás kötelező igénybevételét
 - az ingatlanon keletkező hulladékot legalább havonta egy alkalommal kötelező elszállíttatni
 - a jogviszony akkor jön létre, ha a megküldött tájékoztató átvételre került (a szerződésben meg kell jelölni a szolgáltatás helyét, kezdő napját, a gyűjtőedény úrtartalmát, az ürítés várható gyakoriságát, stb.)
 - szabályozza a feladatok ellátásakor keletkező károk mily módon, kerülhetnek megtérítésre.
1. Táblázat

A szolgáltató kötelezettségei:	Tulajdonos felelőssége:
1.) szállításkor keletkezett szennyeződés	1.) tisztántartás
2.) rongálódás	2.) eltűnés, megsemmisüléskor kártérítés
3.) javítás, csere, pótlás díj ellenében	3.) használhatóság fenntartása
4.) egyedi többletszállítás	4.) veszélyes anyag elhelyezésének tilalma

A jelenlegi szabályozás a szolgáltató számára biztosítja azt a jogot, hogy meghatározott esetekben megtagadhassa a szolgáltatás nyújtását.

- az ingatlanulajdonos köteles tartózkodni attól, hogy a hulladékot elhagyja, felhalmozza, ellenőrizetlen körülmények között elhelyezze

- nem helyezhető el folyékony, mérgező, tűz és robbanásveszélyes anyag, állati tetem, vagy egyéb olyan anyag, ami veszélyezteti a begyűjtést

- az alábbi kedvezmények adhatók: (aki az ingatlant egyedül lakja 50% kedvezményben részesülhet, illetve szociális rászorultság alapján életkortól függetlenül is)

- a kedvezményt személyenként, vagy családonként csak egy ingatlanra lehet igénybe venni.

- mentesül a fizetés alól a lakatlan ingatlan

- üdülőingatlan tulajdonosa a közszolgáltatást május 1. és októ-

ber 31. napja között köteles igénybe venni
- kijelöli a hulladékszigetek helyét

Gyomaendrődön található szelektív hulladékgyűjtő szigetek helyei:

- 1 Népliget-Rózsahegy K. iskola előtti terület
2. Endrödi és Apponyi út sarka
3. Selyem és Blaha u. sarka
4. Kilián tér
5. Kossuth tér
6. Selyem út/ Okt. 6 ltp
7. Fő út és Madách u. sarka
8. Fő út és Pásztor J. út sarka
9. Fő út és Jókai út
10. Kossuth és Pásztor J. út
11. Bajcsy Zs. és Kálvin út
12. Hősök út és Vörösmarty u
13. Hősök u. és Kossuth u.
14. Csokonai és Kölcsey u. sarka
15. Semmelweis u és Liget Fürdő

Intézményi konyhák racionalizálása

A Képviselő-testület elfogadta azt a módosító határozati javaslatot, miszerint nem hoz döntést az intézményi konyhák racionalizálásáról. Ennek oka, hogy a birtokunkban lévő információ kevésnek bizonyult a döntés felelősségteljes meghozatalára.

Helyi autóbuszos személyszállítás végzésére irányuló pályázat kiírása

A város önkormányzata 2008. április 30-ig rendelkezik szerződéssel, az autóbuszal végzett menetrend szerinti helyi személyszállítási feladatok ellátására, ezért az új közszolgáltató kiválasztására és a közszolgáltatási szerződés megkötésére **új pályázatot** kell kiírni.

Előzetesen történt egy lakossági közvélemény kutatás, melynek eredményét figyelembe véve addig is kialakítottak egy menetrendet. A legnagyobb mennyiségben bejuttatott kérdőív a Skylovec Kft. dolgozói részéről érkezett. A többi igény nem meghatározó, mivel inkább egyedi esetek voltak.

A Tourinform Iroda és a Városi Könyvtár vezetői állására benyújtott pályázat elbírálása

A Tourinform Iroda vezetői állására kiírt pályázat eredménytelen volt, mert a jelentkezők egyikének sem felelt meg a végzettsége a kiírt pályázati feltételeknek, azaz nem a szakiránynak megfelelő egyetemi, illetve főiskolai diplomával rendelkeztek. A bíráló bizottság meghallgatta a pályázókat, s Varga Zsófiát (békési lakos) határozott időre 2008. január 1. napjától 2008 december 31. napjáig kinevezte mint megbízott vezetőt. A Képviselő-testület egyúttal utasította a polgármestert, hogy a Tourinform Iroda vezetői állás-helyére a pályázatot 2008. október 1 napi hatállyal írja ki.

A Városi Könyvtár vezetői állására kiírt pályázat eredményes volt. A kiírási feltételeknek minden tekintetben két pályázó felelt meg. A szakértő véleményét figyelembe véve Dinyáné Bánfi Ibolya pályázatát fogadta el a Képviselő-testület, s nevezte ki 2008. január 1. napjától, 2012. december 31. napjáig meghatározott időre.

Lehóczkiné Timár Irén
Képviselő

Felhívás!

A gyógytorna helye megváltozik!

2008. januártól új helyen az Endrödi Művelődési Házban, hétfőn és szerdán 12-13 óra közötti időpontban az emeleti teremben lesz megtartva.

Az első foglalkozás: 2008. január 7-én

In memoriam

Szülőföld: Böleső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér ize, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékaikba szebb Jövő!

Timár Máté

DINYA ELEKNÉ

Dinya Ilona
1927-2007

Búcsú a MAMÁTÓL...

Mindannyian tudtuk, láthattuk az utóbbi időben, hogy megfáradt szíve már nem bírhatja sokáig. „De ő csak ment, teregetett némán” egy panaszos szó nélkül, néha szinte pironkodva mondta: „Fiacskáim, úgy szeretnék sütni-főzni nektek, amikor jöttök, mint régen, de már sokkal lassabban megy!” És mert semmi sem maradhatott el, egyre korábban kelt, hogy pontosan a déli harangszóra ott legyen az ebéd az asztalon – ahogy hatvan éven át minden áldott nap. „Hátha hazajön valaki, legyen mit enni!” Hajnalok hajnalán kelt, ugrasztotta egyetlen „beosztottját”, a Tatát is, kiszabta a napi teendőket, elkarikázott a boltba (ha kellett többször is), ki nem hagyva a templomot, ahol imába foglalta a gyerekeket, unokákat, a népes családot. „Ti nem is tudjátok, hány misét mondatott a három fiúért, meg az öt unokáért!” – világosítottak fel a plébánián, amikor a temetést intéztük. Mert bekövetkezett, amitől rettegtünk: a Mama egy reggel, éppen a templomban, megszokott helyén imádkozva, a mise vége felé csendben, szelíden – ahogy élt – lehunyta szemét. Már nagyon készülődött a hosszú útra, mindent elrendezett, és sokszor vette elő, olvassgatta a Tatával a legutóbbi anyák napjára tölem kapott szívszorító kis verset, ami most vált igazán időszzerűvé:

Anyám örök

Anyámra nincsen semmi rím,
Semmi szabály, de végtelen,
Mint könnyű szél a réteken.
Anyám olykor alázattal
Térdelt elébe kis virágnak,
Az ég, a föld volt a szerelme.
Szerette a természetet, a hajnalt,
A felleget: inkább a fésző életet.
Anyám Krisztus hitében élt,
A lét az Ő keresztje volt,
Onnan hintette szeretetét.
Anyámnak bankbetétje nem volt.
Éhezve, fázza, erejét a gyerekekre adta.

Anyámnak könnyű álma lesz.
Semmije volt, az megmaradt,
De fákban, utódok vérében felbuzog.
Anyám, ha néha dudorászott,
Az ég tárult, a föld virult,
Szeme öröme muzsikált.
Anyám a könnyű széllel elhagyó;
Mint anyai színű falevél,
És nem hozza vissza senki már!
Anyám! Utánad száll dalom!
Én már réges-rég nem leszek.
Te énekelsz a réteken.
És ott leszel a kék egen!

Mosonyi György

Soha senkinek a terhére nem akart és nem is tudott lenni – csak szeretettel segíteni, adni, ahol csak lehet, nem várva hálát és köszönetet. Nagyon feszélyezte, ha a gyerekei közül bárki pénzt, vagy bármit próbált szelíd erőszakkal rátküldni: „Fiacskám, nekem olyan rosszul esik, ha valamit kapok, én csak adni szeretnék nektek mindig!” Ilyenkor okos, vidám szeme könnybe lábadt a „szégyentől”.

Bár nem végzett magasabb iskolát, ő volt a család esze: egyszerűen mindent tudott a családról, a világról, a politikáról, az életről. Nem tanulhatott, mert félárva lévén az elemi iskola után kitudó bizonyítványa ellenére sem járhatott polgárba – nem volt rá pénz. Pedig – elmondása szerint – még arra is vetemedett, hogy a vasárnapi mise után a nagyhatalmú Csernus apát úr elé állt: „Apát úr, én nagyon szeretnék tanulni!” Így aztán fiaiban és unokáiban látta kibontakozni istenadta tehetségét. Elmondhatatlanul büszke

és boldog volt, hogy valamennyien szakmájuk kiválóságai lettek, tisztességgel megállják helyüket.

Nagy bánatára nem „dolgozhatott” – legalábbis úgy, ahogyan szerette volna, fizetett munkát vállalva, mert életét kitöltötte a másokról való gondoskodás. A négy-öt éves időközökkel érkező három fiú felnevelése, majd az idős nagyszülők halálukig történő gondozása, később pedig az unokákkal való törődés. De talán szíve mélyén elfogadta, amit egy-egy öleléssel kísérvé mindig mondtunk neki ilyenkor, ha emiatt szomorkodott: „Mama a lehető legnagyobb szolgálatot vállalta – nélküle nem lennénk itt!”

Soha senkinek a terhére nem akart és nem is tudott volna lenni – talán ezért sem pihent meg, amikor ereje végét érezte. El nem viselte volna a „szégyent”, ha őt valakinek ápolnia kell. Erről sosem beszélt, de utólag úgy tűnik, olyan emléket szeretett volna hagyni maga után, ami csupa szép és jó – ezért sem akart orvosi segítséget, gyógyszer utolsó hónapjaiban. Úgy akart ellobbanni, mint a csonkig égett gyertyaszál – az utolsó pillanatig világosságot árasztva szerettei körében. Miután ereje végleg elfogyott, talán úgy gondolhatta, ezen a földi pályán már nem tud úgy segíteni bennünket, ahogyan szeretné, átvált hát egy másik pályára, ahol ereje végtelen nagyra nőhet, és onnan vigyáz ezentúl ránk...

Szárazon koppannak a szikár tények: „2007. november 30-án, életének 81. évében meghalt Dinya Elekné, született Dinya Ilona, gyomaendrődi lakos”. De nekünk Ő mindennél több volt: Ő volt a MAMA, aki nincs többé! Bár jól tudom, nem itthagytál bennünket MAMA, csak megelőztél minket – mit nem adnék, ha még egyszer érezhetném az öleléseidet, a símogatásodat... Isten veled, drága MAMA!

A Mama és a Papa eljegyzésükkor
az 1948. október 11-iki esküvő előtt

...és majdnem 60 évvel utána

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Tímár Imre, az Endrődiek Baráti Körének elnöke

Kedves Olvasóink! Jelen számunkban bemutatjuk Tímár Imrét. Sokak számára talán csak a név sugallja azt, hogy endrődi személyről van szó, hisz régen nem itthon él. Nem él itthon, de az itthoniakkal is él, hisz Császárné Gyuricza Éva halála után ő az Endrődiek Baráti Körének az elnöke.

Imre! Ha ezt a szót halod, hogy Endrőd, mi jut eszedbe legelőször?

Bár 25 éve Endrőd és Gyoma neve összefonódott, azért én endrődinek valom magam, igaz a gyomai gimnáziumban eltöltött négy év is nagyon kedves és rengeteg élményben gazdag éveket jelent. Endrőd egyenlő számomra a fiatalok otthon melegével.

Általában télen nehezebben jutunk a környékre, így alig várom a tavaszt, hogy az endrődi templomtornyot láthassam, az endrődi levegőből szippantthassak. A saját irodám falát a pár évvel ezelőtti endrődi falinaptár képei díszítik. Budapest a munkámat, a megélhetésemet biztosítja, de már terhes a nyüzsgése, az emberek türelmetlensége és tolongása.

Beszélgj a gyökerekről. Mi köt Endrődhöz, meddig éltél itthon, mit csináltál?

Mint ahogy a Gyomaendrődi ki kicsoda? kötetben is olvasható 1950-ben születtem és 1968-ig éltem Endrődön. A nevem hallatán tényleg gondolkodóba esik az olvasó, hogy melyik Tímár családhoz tartozom, hisz nagyon sok Tímár nevű család él Endrődön. Én a Sugár utcában nőttem fel, akkor még szinte minden házban 2-3 hasonló korú gyerek volt, így azóta Atyával is innen ismerjük egymást.

Édesapám Tímár Imre cipész, szakoktató, méhész, így sokan ismerték és úgy tudom köztisztviselőként tartották az embersége, segítőkészsége alapján, sajnos már 25 éve elvesztettük.

Édesanyám a gyermeknevelési évek után szintén az ENCI-ben dolgozott hosszabb ideig. Hárman vagyunk testvérek, nővérem középiskolai tanár, húgom gépészmérnök évtizedek óta Békéscsabán élnek, és egy pár éve édesanyám is ott él, így a korábbi endrődi bázis megszűnt a rokonság is egyre csökken, de az endrődi „levegő” hiányzik.

Hogy alakult életed, családi helyzeted, mióta nem itthon élsz? Mi a munkád?

Érettségi után a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskolán folytattam tanulmányaimat és lettem erősáramú villamosmérnök. Tíz évig a MÁV-nál dolgoztam tervező mérnökként, majd energetikusként, ezt követően beruházási osztályvezetőként, majd vezetőmérőként, később üzemfenntartási osztályvezetőként dolgoztam különféle budapesti cégeknél. Így utólagosan is kijelenthetem, hogy szakmailag ez szélesebb látókört biztosított, mintha végig egy helyen dolgoztam volna.

Közben a szakterületemből a villamos biztonságtechnika lett a kedvenc témám, melyben tovább-képzések és oktatások segítségével szakértői szintre emeltem tudásomat. Egy elektromos tüzeset és egy villamos baleset adta az indítást, hogy a területre oda kell figyelni, mert akkor megelőzhetőek hasonló esetek.

Ezt kamatoztatva jutottam arra az elhatározásra, hogy saját céget alapítsak, így 1991 óta a Tímár Mérnöki Iroda cégvezetőjeként tevékenykedek. A piac változásait figyelembe véve további szakképesítések megszerzése is szükségessé vált, így pár éve műszaki ellenőrként, különféle bankfiókok, számítástechnikai

központok, játéktérmekek beruházásában bonyolítójaként is dolgozom. A szakértői tevékenység felügyeletét és érdekképviselőként a Magyar Mérnöki Kamara biztosítja, melynek magam is tagja vagyok.

Feleségem – közgazdász - bár budapesti, ismert a baráti kör rendezvényeiről, kedveli ezt a különleges társaságot. Nagy lányom közgazdász, már önálló életét éli, fiam egyetemi hallgató – építőmérnöknek készül.

Te lettél az Endrődiek Baráti Körének az elnöke. Mit jelent számodra ez a feladat? Milyen terveid vannak?

1988 óta az Endrődiek Baráti Körének budapesti titkára voltam, míg Császárné sajnálatos elhunytja miatti

kényszerű vezetőség átalakítást követően engem választottak a baráti kör elnökének. Nostalgizálva emlékszem azon konzervgyári összejövetelekre, amelyeken akár 150 vendég is részt vett.

Más kort élünk, de szeretném, ha a baráti kör az elkövetkező időben megújulna, létszámában gyarapodna, mellyel kapcsolatos programtervezetünket korábban szétküldtük tagjainknak és szeretettel várunk minden érdeklődőt.

Az a korosztály, aki 40, 50 éve elkerült szülőhelyünkről talán igényli, hogy évente legalább egyszer-kétszer találkozzon rég nem látott ismerőseivel, részese legyen olyan jeles napoknak, ami élményt, feltöltődést ad. Ez a kihívás számomra, szeretném megmutatni elődeinknek és utódainknak, hogy értékes hagyományokkal rendelkező civil szervezetünk tovább viszi az alapítók által megfogalmazottakat alkalmazkodva a kor változásaihoz. A Körös-part szépsége, az emberek vendégszeretete, a helyi rendezvények gyarapodó sokszínűsége, lehetőséget ad arra, hogy e területet nem ismerő városi barátainknak bemutat-hassuk szülőhelyünket. Kérek minden elszármazottat e gondolat megszívlelésére.

Van-e még valami más társadalmi szereped, elfoglaltságod?

Korábban az OB I.-s BVSC sakkszakosztályának voltam a vezetője, és a sakkszeretetem azóta is fennmaradt. Versenyszerűen azóta sem játszom, de kikapcsolódásként kellemes elfoglaltság. Nevelő és gondolkodást fejlesztő hatása megkérdőjelezhetetlen, ezért szeretném, ha minél több endrődi gyerek megismerne e játék alapjait. Ugyancsak teljes kikapcsolódást eredményez számomra, ha baráti körömnek kerti összejövetelen a főzésem tudományát gyakorolhatom.

Magánemberként mivel foglalkozol a legszívesebben?

Ma már az események megörökítése, fényképezés, filmzés segítségével mindenki számára elérhetővé vált. A régi idők eseményeiről kevesebb maradandó felvétel található. Ezért szeretném, ha a régi fotók összegyűjtésével és archiválásával, régi iskolai, vállalati, TSZ, és nyugdíjas rendezvényekről albumot tudnánk készíteni, hogy unokáink is élvezhessék a 40-50 évvel ezelőtti Endrőd életképeit.

Kedves Imre! Kívánok Neked, és Családodnak sok sikert az új esztendőben, kívánom, hogy terveid meg tudj valósítani. Köszönöm a beszélgetést.

Katolikus oldal

JANUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor és 17 órakor. Hétköznapokon reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Január 13-án és 27-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnap mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor, hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton 17 órakor vasárnap előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

JANUÁRI ÜNNEPEK

1. kedd:	Újév, Szűz Mária Isten Anyja
2. szerda:	Nagy Szent Vazul, Nazianzi Szent Gergely
3. csütörtök:	Jézus szent neve
6. vasárnap:	Urunk megjelenése (Vizkereszt)
7. hétfő:	Penyaforti Szent Rajmund áldozópap
13. vasárnap:	Urunk megkeresztelkedése
15. kedd:	Remete Szent Pál
17. csütörtök:	Szent Antal apát
18. péntek:	Árpád-házi Szent Margit
20. vasárnap:	Évközi 2. vasárnap
21. hétfő:	Szent Ágnes szűz, vértanú
22. kedd:	Boldog Baththyány-Strattmann László,
Szent Vince diakónus vértanú
24. csütörtök:	Szalézi Szent Ferenc püspök, egyháztanító
25. péntek:	Szent Pál apostol megtérése
26. szombat:	Szent Timóteusz és Szent Titusz püspökök
27. vasárnap:	Évközi 3. vasárnap
28. hétfő:	Aquinói Szent Tamás áldozópap, egyháztanító
31. csütörtök:	Bosco Szent János áldozópap

ŐSZENTSÉGE XVI. BENEDEK PÁPA ÚJÉVI ÜZENETE A BÉKE VILÁGNAPJÁRA AZ EMBERI CSALÁD: A BÉKE KÖZÖSSÉGE (részlet)

Család, társadalom és béke

2. A férfi és nő házasságán alapuló természetes család mint az élet és a szeretet bensőséges közössége, „a személy és a társadalom »humanizációjának« elsődleges helye; „az élet és a szeretet bölcsője”. Ezért joggal nevezzük a családot az első természetes közösségnek, „isteni intézménynek, mely valamennyi társadalmi szerveződés prototípusa, a személy életének alapját alkotja.”

3. Valóban, az egészséges családi életben megtapasztaljuk a béke néhány alapvető alkotóelemét: a testvérek közötti igazságosságot és békét, a szülők által megtestesített tekintély szerepét, a gyengébb családtagok – kicsik vagy betegek vagy idősek – szeretetteljes szolgálatát, a kölcsönös segítségnyújtást az élet szükségleteiben, a másik elfogadásának és – ha arról van szó – a megbocsátásának a készségét. Ennél fogva a család az első és pótolhatatlan nevelő a békére. Nem meglepő tehát, hogy a családban elkövetett erőszak különösen is elfogadhatatlan. Amikor azt mondjuk, hogy a család „a társadalom első és eleven sejtje”, akkor lényeges dolgot állítunk. A család azért is a társadalom alapja, mert lehetővé teszi, hogy meghatározó tapasztalatokat szerezzünk a békéről. Ebből következik, hogy az emberi közösség nem mondhat le arról a szolgálatról, amit a család végez és nyújt. Hol érezhetné meg jobban a formálódó ember a béke sajátos légkörét, mint abban a „fészekben”, amit a természet készít számára, ahonnan származik. A család szókincse: a béke szókincse. Mindig ebből kell merítenünk, hogy ne felejtsük el a béke szókincset. A nyelvezet átalakulásával a társadalom nem veszítheti el azt a „nyelvtant”, amelyet minden gyermek elsajátít az édesanya és

az édesapa gesztusaiból és tekintetéből, még mielőtt megtanulná a szavaikból.

4. Mivel a család kötelessége, hogy tagjait nevelje, sajátos jogokkal rendelkezik. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, amely egy valóban egyetemes értékű jogkultúra vívmánya, megerősíti, hogy „a család a társadalom természetes és alapvető sejtje, és joga van ahhoz, hogy a társadalom valamint az állam védelmezze őt”. A Szentszék maga is elismerte a család különleges jogi méltóságát azzal, hogy közzétette a Családjogi Chartát. Előszavában ez olvasható: „A személy jogai, jöllehet individuális jogokként vannak megfogalmazva, alapvetően mégis társadalmi jellegűek. Ez világosan és lényegre törően kifejezésre jut a családban.” A Chartában lefektetett jogok a természeti törvény kifejeződése és kifejtése, amely az ember szívébe van írva, és amelyet az értelem útján ismer fel. A család jogainak tagadása vagy korlátozása, elhomályosítva az emberre vonatkozó igazságot, a béke alapjait is veszélyezteti.

5. Ezért aki – még ha tudtán kívül is – támadja a család intézményét, törekényé teszi a békét az egész nemzeti és nemzetközi közösségben, mert meggyengíti a béke legfőbb „ügynekességét”. Ezen különösen érdemes elgondolkodni: mindaz, ami

gyengíti a férfi és a nő házasságán alapuló családot, közvetve vagy közvetlenül gátolja azt a készséget is, hogy felelősséggel befogadjanak egy új életet, és elsőszámú felelősei legyen gyermekeik nevelésének, mindez objektív akadályt jelent a béke útján. A családnak otthonra, munkára van szüksége, a szülők otthon végzett tevékenységének megfelelő elismerésére, a gyerekeknek iskolára van szüksége, és mindenkinek egészségügyi alapellátásban kell részesülnie. Ha a társadalom és a politika nem kötelezi el magát, hogy segítse a családot ezen a területen, akkor megfosztja magát attól a lényeges erőforrástól, amely a békét szolgálja. Különösen az óriási nevelő erővel rendelkező tömegtájékoztató eszközök rendkívüli felelősségük van abban, hogy elősegítsék a család tiszteltetését, hogy bemutassák annak reményeit és jogaikat, és előtérbe állítsák szépségét.

Karácsony 2007 - képekben

Iskolai karácsonyi ünnepség - Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda - **Hunyán**

Iskolai karácsonyi ünnepség - Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvoda - **Gyomaendrődön**

Templomi betlehemes játék Szenteste **Hunyán**

Templomi betlehemes játék Szenteste az éjféli mise előtt
Endrődön

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sórczó Géza

Boldog Batthyány László

Ünnep: január 23

Szemorvos, aki tegeinek nem csak a testét, hanem lelkét is igyekezett gondozni. Családapa, aki gyermekeit hitre, tudásra, szép életre, jóra nevelte.

Batthyány-Strattmann László 1870. október 28-án, Magyarországon, Dunakilitiben született. Ősi magyar főnemesi család hatodik gyermeke volt. 1876-ban a család a félelmetes dunai árvíz elől menekülve Köpcsénybe költözött.

12 éves volt, amikor egészen fiatalon, 39 éves korában meghalt az édesanyja, akit nagyon szeretett.

Ez mély nyomot hagyott a lelkében. Ettől kezdve gyakran mondta: orvos leszek, és ingyen gyógyítom majd a szegény betegeket. 1896-ban teljesült vágya, beiratkozhatott a bécsi orvostudományi egyetemre, ahol 1900-ban orvosi diplomát szerzett. Még egyetemi éve alatt, 1898. november 10-én, házasságot kötött a mélyen vallásos Coreth Mária Terézia grófnővel. Nagyon boldog és harmonikus házasságukat Isten 13 gyermekkel áldotta meg.

Főrangú létre szemsebész lett. Családi birtokán kórházat létesített, amelyben ingyen operálta a szegény betegeket. Akkoriban senki sem részesült ingyenes gyógykezelésben. Csak a szegényeket kezelte, mert a gazdagoknak úgyis akad orvosuk. Betegeit nem bocsátotta el ajándék nélkül. Harmincezer szemműtétet végzett életében. A felajánlott egyetemi katedrát nem fogadta el, mert úgy tartotta, hogy hivatása a szegények megsegítésére irányul. A műtétek alkalmával betegeivel együtt imádkozott azért, hogy Isten áldása kísér-

je munkáját. Gyakran kijelentette: ő csak a műtétet végzi, a gyógyulást Isten adja. Ő csupán eszköz Isten kezében. Gyakran megtörtént, hogy egyesek hálálkodva letérdeltek előtte. Ilyenkor gyorsan odatért a hálálkodó mellé, hogy együtt mondjanak köszönetet az irgalmas Istennek.

Mint férj és családapa is példás életet élt. Gyermekeit is a szegények szeretetére és a lelki szegénység szellemében nevelte. Visszaemlékezéseikben elmondták: nem is tudták, hogy gazdagok voltak. Megvolt mindenük, amire szükségük volt, de a fényűzést és a pazarlást nem ismerték.

Batthyány 1923-ban ünnepelte ezüstlakodalomát, házasságának 25. évfordulóját. Ebből az alkalmából a pápa a beteggyógyítás terén végzett kiváló munkájáért egy érdemrenddel és dicséret oklevéllel tüntette ki őt. A kitüntetést Schioppa pápai nuncius adta át az ünnepeltnek, majd utána levelében azt írta a pápának: „A magyarok szentnek tartják Batthyány-Strattmann Lászlót, és én biztosíthatom szentségedet, hogy valóban az is.”

A feleségével való kapcsolata mindvégig ideális volt. Együttes erővel arra törekedtek, hogy gyermekeiket istenfélő, becsületes embernek neveljék. A gyermekek szüleikkel naponta szentmisén vettek részt. Édesapjukkal együtt felváltva ministráltak és szentáldozáshoz járultak. A szentmise után az édesapa rövid keresztény tanítást adott a gyermekeknek. S kaptak feladatot is valamilyen jócselekedet gyakorlására. Este közösen elimádkozták az olvasót, és beszámoltak napi jócselekedeteik elvégzéséről is.

Személyesen törődött nem csak gyermekei nevelésével, hanem alkalmazottainak testi-lelki szükségleteivel is.

Eletszentségre irányuló törekvéseben mindig szerény és alázatos volt. Elhatározásaiban azt kérdezte magától: „Mit tenne most helyemben Jézus?”

1907-től haláláig naponta elimádkozta latinul Szűz Mária kis szolozsmáját, családjával együtt szentmisét hallgatott, este rózsafüzért imádkozott. 1916-ban feleségével, Odón fiával s sógornőjével, Coreth Lilivel (aki később bencés apáca lett) belépett a ferences harmadrendbe. Operáció előtt és alatt mindig imádkozott, s gondoskodott betegei lelki gondozásáról is. Távozásukkor egy-egy vallásos kiadványt vagy legalább egy szentképre nyomtatott imádságot adott a kezükbe. Ritkább műtéteiről orvosi lapokban számolt be, évi jelentéseit kinyomatta. Több magas kitüntetést kapott, de legkedvesebb kincse a Mária kongregációs érme volt, melyet halálos ágyán László fiára bízott. Bécsben halt meg, 1931. január 22-én. Németújváron temették el a ferences templom alatti családi sírboltban, az oltár mellett. II. János Pál pápa 2003. március 23-án avatta őt boldoggá.

folytatás az 1. oldalról

a turizmus területén is lehetőséget látunk, ezért

2007-ben kidolgoztuk az idegenforgalom fejlesztésének a koncepcióját. Eddig a turinform irodát egy alapítvány működtette, erre a célra az eddigiekénél többet áldoz a város, és az irodát január 1-től önkormányzati fenntartásban működtetjük tovább. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy városunk turisztikai kínálatát sok internetes és papír alapú újságban megjelenjen. Hogy a vendégek ide jöjjenek, ezért több városi rendezvényt szervezünk. Így például július 22-én Gyomaendrődről startol a Tour de Hongrie kerékpáros verseny. Eddig évente két nagy önkormányzati rendezvényt szerveztünk, de ezeket a jövőben évente bővíteni szeretnénk. Fontosnak tartom, hogy minél szorosabb

kapcsolatot építsünk ki a nyaraló tulajdonosokkal. Jövőre megrendezzük a nyaralók hétvégéjét. Programozatunkkal arra törekszünk, hogy minden héten nyújtsunk valami szórakozási lehetőséget a Gyomaendrődön pihenő vendégeknek. Folytatjuk a Liget-fürdő fejlesztését. A műszaki épület tetőtere kihasználatlan, ennek beépítését tervezzük. A fürdőben már van néhány szálláshely, és itt további harminc szállás alakítható ki. Ez lehetővé tenné, hogy tavasszal iskolai osztályokat fogadjunk, ősszel pedig a szép korúakat váránk. Továbbá elengedhetetlen a parkoló megépítése, ez fizetős lenne, így az ebből befolyt pénz idővel fedezné az építés költségeit.

Az intézmények fejlesztéséről sem mondhatunk le. Pályázunk a két általános iskola: a Rózsahegyi Kálmán Kistérségi

Általános Iskola és a Kis Bálint Általános Iskola korszerűsítésére. Az elkövetkező években folytatni kívánjuk a belvízprogramot, a kettes ütem már 2008-ban megvalósul. Egy DAOP pályázat keretében a Liget-fürdő termál kútjának vizével kívánjuk megoldani a polgármesteri hivatal és a városi sportcsarnok fűtését, ezzel jelentős gázköltséget takaríthatunk meg. Ha ezek az elképzelések valóra válnak, akkor Gyomaendrőd rendezettebb, szebb kisváros lesz, ahol ha nem is könnyen, de szorgalommal meg lehet élni.

Kívánok Gyomaendrőd valamennyi lakosának békés, boldog és sikerekben gazdag új esztendőit!

Várfi András
polgármester

Közösségépítő programok a Kis Bálint Általános Iskolában és Óvodában

A Diákönkormányzat szervezésében új hagyományként indult össze a Hősök úti iskolaépületben, a Fecskeavató, amelyet a kis elsősök nagy érdeklődéssel vártak.

Ezen a rendezvényen tréfás feladatokat kellett megoldaniuk a negyedik évfolyam irányításával.

Az októberi gyümölcszsúrt az alsós munkaközösség-vezetők szervezték. Szüreti műsorral lépett fel az irodalmi színpad. Közösen énekeltek és táncoltak diákjaink a tanító nénik vezetésével.

Régi hagyomány az alsós játékdélután, ahol most a kisdíákok közösségformáló játékokat tanultak Kovácsné Bácsi Ilona, Iványiné Varga Mariann és Hornokné Kereki Irén nevelőktől.

A Hősök úti aulában folyamatos kiállítások tekinthetők meg Hornok Lászlóné és Roósné Kovács Márta szervezésében, pl.: őszi termésbáb, mackókiállítás, divattervek...

Gyomaendrőd összes nagycsoportos óvodása összemérhette erejét, ügyességét, kitartását az Ugra-Bugra városi Sportnapon. A program zenés, közös bemelegítéssel indult, majd a csapatok csatakiállításával kezdetét vette a nemes versengés. Iskolánk tagintézménye, a Százszorszép Óvoda lett az első. Az értékes díjakat városunk polgármestere, Várfi András adta át.

A gyomaendrődiek III. Világtalálkozója és Gyomaendrőd város 25 éves évfordulója alkalmából iskolánk gálaműsorral mutatkozott be az elszármazottaknak, és a helyi érdeklődőknek, akik ellátogattak 2007. október 21-én a zsűfőlásig megtelt Katona József Művelődési Központba.

Ezt követően a szereplők színes műsorral kedveskedtek a jelenlévőknek. A lírai hangulatú énekkar és az irodalmi színpad műsora után, az óvodás, alsós és felsős diákjaink Pocahontas c. rajzfilm zenéjére táncoltak.

A tánc befejezésekor narancs és világossárga lebbenő muszlinruhák közül iskolánk címere emelkedett a magasba!

A színvonalas, szép műsorral felemelő percekert szereztek diákjaink, a közönség is kinyilvánított tetszését, vastapssal jutalmazta az előadást.

Köszönet illeti felkészítő pedagógusaink Cserenyecz Éva, Gordos Zsuzsanna, Hornokné Kereki Irén, Hunya Jolán, Dinya Lívia, Palicskáné Szegedi Katalin – odaadó, kreatív munkáját!

Mikulás ünnepség keretében az alsós kollégák és diákok vendégül látták városunk legkisebjeit, az óvodásokat. Az „Ovi

Mikuláson” fellépett az irodalmi színpad, az énekkar, a furulyaszakkör és az alsós táncos lányok, Nyuszi-bugi bemutatójukkal.

Szintén több évre visszanyúló hagyomány, hogy az alsósoknak Hunya Jolán tanárnő zenés műsort szervez. Az idei a karácsony jegyében zajlott. A gyulai zeneiskola igazgatója, Kepenyés Pál zenetanár fergeteges, játékos, vidám műsort mutatott be.

November hónapban több színvonalas program volt a felső tagozaton. A Halloween megünneplése immáron hagyományná vált iskolánkban. Rémisztő jelmezbe öltöztek diákjaink, ezzel próbálták elriasztani a gonosz szellemeket és a boszorkányokat. Igen közkedvelt az osztályokban a töklámpás készítése, amelyet az osztályfőnökökkel együtt készítették el a tanulók.

A hónap másik eseménye a Márton napi népszokásokhoz fűződik. Megismertettük tanulóinkkal a Márton-naphoz kötődő hagyományokat pl.: ha Márton fehér lovon jön, akkor enyhe tél lesz, ha barnán, akkor kemény tél várható. Köszöntöttük Márton és Martin nevű tanulóinkat. Órakozi szünetekben játékos vetélkedőket tartottunk, a gyerekek ludakkal kapcsolatos szólásokat, közmondásokat raktak össze, és „elkőborolt libákat” kerestek meg.

Az egészséges életmódra nevelés tervezett programjaiból az osztályok kerékpártúrán vettek részt. Közben megcsodálhatták az ős színeit, amelyet később lerajzoltak. A különböző technikával elkészített munkáik tükrözték az ezerszínű őszi természetet.

A „Konyhatündér” ismét ellátogatott a felső tagozatba. Répából készültek torták, muffinok és édességek sorakoztak a kiállító teremben. Fantasztikus izkavalkádöt érezhettek, akik megköstölték a szemetgyönyörködtető finomságokat.

Szintén hagyomány iskolánkban az „Ügyes kezek délutánja”, amelyen karácsonyi díszeket, apróbb ajándéktárgyakat készítenek a gyerekek.

A Diákönkormányzat Kónya Márta tanárnő vezetésével tanulóink szabadidős tevékenységének hasznos eltöltésére jobbnáljobb programokat kínált. Így volt játékdélután, amelyen érdekes és új játékokat tanulhattak diákjaink forgószínpad-szerűen több felsős nevelőtől.

A „Ki mit gyűjt?” felhívásra is sok érdekeset megtudhattunk a gyűjtőktől. Többek között azt is, hogy a gyűjtés „kortalan”, tanáraink is lelkesen mutatták be munkáikat.

Az első „menza buli” a 8.d osztály szervezte Jolika néni vezetésével, a második pedig már a karácsonyt hirdette, a 8. b-sek és Jutka néni irányításával. Mindkettő hangulatos volt és jól sikerült.

Harmadik alkalommal rendezte meg intézményünk a város általános iskolái számára a Wesselényi Sportnapot, a Wesselényi Közalapítvány és intézményünk Sportegyesületének támogatásával. Egy kellemes napot töltöttek együtt diákok és nevelők. A díjakat Csányi István, városunk alpolgármestere adta át.

A szeretet ünnepét, a karácsonyt az intézmény nevelőtestülete, dolgozói, diákjai és óvodásai együtt ünnepték bensőséges hangulatban a Hősök úti aulában. A kisdíákok irodalmi műsorát Tóth Andrásné állította össze, az énekkart pedig Hornokné Kereki Irén vezette.

*Kis Bálint Általános Iskola és Óvoda
Nevelőtestülete*

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szankó István

Adatok az endrődi céhekről és mestereikről

Tisztelt Olvasó!

Az endrődi ipar kialakulásának kutatása gyerekcipőben jár. Még csak most dolgozzuk fel az elsődleges források egy részét, de már is mondhatom, hogy meglepő adatok kerültek a felszínre. Jómagam az endrődi lábbeli készítő ipar vizsgálatával foglalkozom már több éve, de csak most sikerült a céhes időszakról elfogadható és hiteles adatokat találnom. Az anyaggyűjtést elsősorban a tanácsjegyzőkönyvekre és az iparrendtartási iratokra, az ipartestületi iratokra alapoztam. Fontos forrásoknak tekinthetők az ipartestületi évfordulós díszközgyűlésekről készült jegyzőkönyvek (1904-es, 1907-es, 1927-es közgyűlési jegyzőkönyvek), melyekben a korábbi endrődi kézműipar keletkezésére és működésére tesznek megjegyzéseket. Mindezen anyagokat összehasonlítom az endrődi Historia Domus-szal, melyben egy-egy jeles ipari eseményről mindig találunk beírást.

A következőkben ezen forrásokra alapozva közlöm ezt a rövid kivonatot. Remélem érdekes olvasmányt, nyújtok vele.

Az endrődi céhes életről az 1819-es kiváltság levél tudósít, melyben 1 céh van említve. Ebben a vegyes céhben kovács, kerékgyártó, szűcs, szabó és csizmadia szakmák voltak.¹ Arról, hogy korábban is működött a községben céh, ha nem is önálló, hanem valamely közeli település céhének fiókcéheként, tanúskodnak a községben lévő mesterekről a korabeli iratok.

Fontos és hiteles forrásoknak tekinthetjük a négy megmaradt *protocollumot*, melyben találunk bejegyzéseket a község iparosairól, ha nem is mindig a szakmai oldalukról bemutatva őket.²

Az 1818-as jegyzőkönyv, No. 4. január 10-én kelt bejegyzéséből megtudjuk, hogy

„A lánynak bére esztendeig kért pénzben 20 ftr., 1 pár piros csizma, mely 8 ftb. számíttatván, 1 pár feketés 5 ftb.”

–hogy az 1818-as árlimitációban meghatározott csizmák eladási ára mennyire tükrözi a valós helyzetet, illetve a bérben számított járandóságokban milyen módon jelentek meg a limitáció árai, hasonlítsuk össze más vidékekkel. A dolog tisztázására hívjuk segítségül a rendelkezésre álló hasonló korú árlimitációkat. Az 1818-as győri árszabás „egy pár legnagyobb hal-zsírral készített Borjú bőr Tszizma selyem Sinorra 9 forint 20 krajcár, valamivel kisebb 8 forint”-ba került.³ Az ugyancsak ebben az évben kiadott balassagyarmati árszabásban „egy pár leg nagyobb paraszt Csizma 5 forint 15 krajcár” míg a kordovánból való férfiaknak „8 forint; Asszonyoknak való leg nagyobb 4 forint”-ba került.⁴ A gyöngyösi csizmadiai árszabásában, pedig az „Asszonyoknak való Erdélyi Börbül készített piros csizma 8 forint.”⁵ A kiskunfélegyházi csizmadiaknál „egy pár Kordován Csizma 12 forint, a kisebb 9 forint”-ba került.⁶ Láthatjuk, hogy az ország területén belül kisebb nagyobb eltérések mutatkoztak az

árlimitációban, ennek okai lehetnek a kézműipar egyenetlen fejlettsége, valamint az ország különböző területeinek gazdasági különbözősége is.

Az előbb idézett endrődi jegyzőkönyv jó adatokat szolgáltat a község iparosairól is, hiszen a bejegyzésekben feltüntetik a mesterek neveit. A No. 31. március 18-án kelt végrendeleti jegyzékben olvashatjuk, hogy „a Szabónak ruhavarrásért 9 forint; Csizmadiának csizmaért 7 forint; Lisák Jánosnének 1 pár fehér ruháért 5 forint; a Szűcsnek 2 bárány bőrért 5 forint” - szerepel.⁷ A következő jegyzőkönyvben már megemlítik a szűcsmester nevét, ugyanis: „Szilágyi Lőrincsel egy bundát varratván, azt úgy el-rontotta az által, hogy igen kitsire szabta”⁸ Ugyancsak itt olvashatjuk, hogy: „Hrubtsó Mihály csizmadia panaszollya, hogy ő Varga Andrástól 20 forintért egy bundát vétén, annak áraban feleségének 1 pár csizmát 4 forintban, és 2 forintot kész pénzben meg is adott Vargának...”⁹ Folytatva a jegyzőkönyv vizsgálatát Czigányik Mihály¹⁰ asztalos neve tűnik fel, majd Lisák János szűcs mester¹¹ akit párbérszedőnek rendelt ki az előjáróság. Lisák János kapcsán található következő bejegyzésből viszont a céhre kapunk utalást, miszerint: „Lisák János czéh beli szűcs mester panaszképpen előadta, miképp ötét Giricz József...sőt a czéhet is huncutolta.” – az ítéletben ez hangzik – „Giricz József ugyan öregségére nézve a testi büntetés alól fel-mentetik, hanem a czéh ládába 6 ftkat fog fizetni...” Tehát már valószínűsíthetjük, hogy ekkor időben Endrődön rendes önálló céh működött, mely összefogta a falu mestereit és legényeit. Az inasfogadás, illetve az akkor szokásban lévő vándorlás meglétét erősíti, hogy az egyik végrendeleti bejegyzésben említenek egy testvért Lipták Pált aki jelenleg vándorlásban van.¹² Az első név szerint említett csizmadiáról, bizonyos Lisitzai Istvánról azt tudjuk, hogy azzal vádolták be, hogy ellopott 6 és fél csomó kendert.¹³ Kurilla István szűcs kihágásáért a „czéh ládába fog fizetni 6 forintokat.”¹⁴

Lassan a falu mesterségeiből megtudunk egy-egy képviselőjének a nevét, sőt azt is, hogy mészárszék állt a faluban, melyet árendába adtak „826-k esztendő utolsó napjáig”, amelyet valószínűleg egy helyi mészáros mester bérelt ki. Malomtulajdonosként Benkó Józsefről,¹⁵ Szilágyi József szűcsről¹⁶, Kajla József szabó mesterről és Fábrián János molnárról¹⁷, illetve Fűr Máttyás kötélgyártóról¹⁸ tudósít bennünket a korabeli irat.

Az endrődi céhről vagy céhekről eredeti céhes iratok nem maradtak fenn, talán egyetlen írásos dokumentum a Tímár András szabólegény vándorkönyve 1820-ból, melyet az endrődi szabó és szűcs vegyescéh állított, ki.¹⁹

7 Protocollum Poonis Endrőd 1818. március 18. No. 31.

8 Protocollum Poonis Endrőd 1822. december. No. 11.

9 Protocollum Poonis Endrőd 1822. december. No. 11?

10 Protocollum Poonis Endrőd 1822. No. 18.

11 Protocollum Poonis Endrőd 1822. január. 22. No.25.

12 Protocollum Poonis Endrőd 1822. január. 22. április 9. No. 65.

13 Protocollum Poonis Endrőd 1822. január 1. No. 48.

14 Protocollum Poonis Endrőd 1822. január. 22. április 9. No. 69.

15 Protocollum Poonis Endrőd 1830. december. 4. No. 2.

16 Protocollum Poonis Endrőd 1831. december 9. No. 4.

17 Protocollum Poonis Endrőd 1831. április 30. No. 49.

18 Protocollum Poonis Endrőd 1832. szeptember 14. No. 84.

1 IMPLÓM József 1971. 239.

2 Protocollum Poonis Endrőd 1818. 1822. 1831. 1832.

3 FLÓRIÁN Mária 1999. 352.

4 U.o. 353.

5 U.o. 355.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

fi keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XV. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2008. január

januári melléklet - a **Templárius Flapítvány támogatásával**

Adományozás napja - Gyomaendrőd, 2007. december 15.

KÖSZÖNTÉS

(Elmondta Seidl Ambrus plébános, a Szarvasi Szt. Klára Templom plébánosa)

Kedves Gyerekek! Tisztelt Fővédnökök, kedves Vendégek és Szervezők!

Először is Titeket köszöntelek kedves gyerekek, akiket ma ünneplünk az Endrődi Templomban. Sajnos Iványi László tb. kanonok úr betegsége miatt sajnos nem tud jelen lenni a mai szép ünnepen, de gondolatban és lélekben végig velünk van. Imáival kíséri rendezvényünket. Engem kért meg mint Szarvas Város Szent Klára Templomának plébánosát, hogy köszöntsem nevében és helyette az egybegyűlteket, melynek örömmel teszek most eleget.

Köszöntöm:

1. **Dom Alberto Cristofani della Magione** Nagymester urat, aki egyéb elfoglaltsága miatt nem tud jelen lenni mai ünnepségünkön, telefonon mindenkit szeretettel köszönt és áldásos karácsonyt kíván;
2. **Dr. Kiss-Rigó László Püspök atyát**, a Szeged-Csanádi Egyházmegye megyéspüspökét, aki hivatalos elfoglaltsága miatt nem tud jelen lenni a mai szép ünnepségen, de üzenetében szeretettel köszönti a gyermekeket, fővédnököket és segítőköt egyaránt. Áldott karácsonyt kíván a megjelenteknek és otthon maradt szeretteiknek. A rendezvény szervezőinek gratulál és örömet fejezi ki, hogy ilyen szép programot szerveznek immár 6 éve a rászoruló gyermekeknek a templomban.
3. **Dr. Becsey Zsolt képviselő urat** Brüsszelből, az Európa Parlament Dél-alföldi Régiójának képviselőjét, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság tagját, aki már másodszer tisztelettel meg jelenlétével az ünnepséget,
4. **Dr. Surján László képviselő urat** Brüsszelből, az Európa Parlamenti képviselőt; aki a múlt évben is fővédnöke volt adományozásunknak;
5. **Domokos László országgyűlési képviselő urat**, a Békés megyei közgyűlés elnökét, aki eddig minden évben támogatója és segítője gyermekprogramunknak;
6. **Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő Urat** kedves feleségével Budapestről;
7. **Várfi András polgármester urat**, Gyomaendrőd Város polgármesterét;
8. **Dr. Csorba Csaba urat**, Gyomaendrőd Város Önkormányzatának jegyzőjét;
9. **Zelenák Zoltán mecénás urat**, aki a Templomos Lovagrend, a Templárius Alapítvány és az idej adományozás kimagasló támogatóját;

10. **Zelnik József úr**, a Művészeti és Szabadművelődési alapítvány kuratóriumi elnökét, a Magyar Művészeti Akadémia tagját, sajnos elfoglaltsága miatt nem tudott elutazni;
11. **Dr. Tóth János főorvos urat**, a Budapesti Szt. János Kórház Diabetológus főorvosa, a Kor-Kontroll Társaság egyik alapító tagját, aki külföldi elfoglaltsága miatt nem tud jelen lenni;
12. **B. Király Györgyi úrasszonyt**, a Kor Kontroll Társaság elnökasszonyát, a Magyar Rádió Főszerkesztőjét. Sajnos hivatalos elfoglaltsága miatt nem tud köztünk lenni;
13. **Ferenczi Andrea úrasszonyt**, a Magyar Női karrierfejlesztési Szövetség Elnöke, akit távollétében **fia Ferenczi István képvisel a mai ünnepségen;**
14. **Komáromi Gáborné fővédnökasszonyt**, nyugalmazott gyámügyi főelőadót Vésztőről, aki számos állami gondozott gyermeket mentett meg és segített, hogy életük során boldoguljanak.

Köszöntöm továbbá a nemes lovagokat, a hagyományörző egyesület tagjait, Gyomaendrőd Város intézményeinek vezetőit, a megjelent önkormányzati képviselőket, az egyházközség képviselőtestületének tagjait, a média jelen lévő tudósítóit. Isten Hozta Önöket Gyomaendrődön, az Endrődi Szent Imre Templomban.

Várakozás - fotó: Sóczó Géza

Amit tudni kell az idei adakozásról:

Az eltelt hat év alatt az idei adakozás eljutott egy olyan magas szintre, amit két európai uniós parlamenti képviselő is megtisztelt jelenlétével, és számos olyan nagylelkű fővédnök, adományozó, akik egy jó ügy mellett kötelezték el magukat: ez pedig a gyermekek segítése, támogatása. Az elmúlt évben elhangzott egy ötlet Ungvölgyi János egyházközségi elnökünk és a Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandátorának szájából: legyen egy nap az Európai naptárban, az adományozás napja. Dr. Surján László Képviselő Úr személyes közreműködésének köszönhetően megtudtuk, hogy ilyen nap még nincs az EU naptárában. A mai nap erről szól. A Templomos Lovagrend Tiszántúli Kommandójának, az Élet-másokért Egyesületnek, az Endródi és Hunyai Karitászcsoportnak és helyi kereszténydemokratáknak a munkája mára beért. Olyan nagy szervezőmunkának és összefogásnak az eredménye a mai nap, ami példaértékű ebben a nagyon nehéz világban. Isten segítségével nélkül nem sikerülhetett volna. Köszönjük a fővédnököknek, nagylelkű anyagi támogatóknak, a további anyagi és természetbeni felajánlóknak, szervezőknek és segítőknek, akik a 75 család, közel 200 gyermek megajándékozásában résztvettek. Isten fizesse meg nekik százszorososan.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket. Isten hozta Önöket Endródon.

Gyomaendrőd, 2007. december 15.

A gyerekek játékokat válogatnak - fotó: Ungvölgyi Péter

Sono Felici Mezőtúri Énekegyüttes műsora - fotó: Sóczó Géza

Adományozás napja

Gyomaendrődön korunk modern lovagjai a mai sárkányokkal szállnak szembe, mint például a szeretetlenség és a szegénység. Ők gondozzák a városi művelődési házat is, ahol szombaton avatták fel a teleházat.

Gyomaendrődön erős állása van a templomos lovagoknak. Manapság azonban nem lovagol a lovag, nem is vív, s ha harcol, akkor leginkább a szegénység ellen.

A gyomaendrődi templárius lovagrend vetette fel, hogy Karácsony előtt ki kellene jelölni egy napot, az Adományozás Napját. Lehetőleg uniószerzte.

Persze ők nem vártak Európára, sőt már évek óta megrendezik ezt a napot. December 15-én megtelt az endródi Szent Imre templom. A főhajó teljes hosszában vagy egy méternyi szélességben jó magasra felpúpozott játék halom fogadta a betérőket. Szép hosszú műsor után, amelyben volt sok – rövid – beszéd, szívet melengető ének, zászlószentelés, a gyerekek odamehettek a játék folyamhoz és ki-ki annyit vihetett, amennyit akart. És csodák csodája, nem volt vitás, tülekedés, add ide, az nekem kell felkiáltás. A karácsonyi angyal már átszállt a templom felett.

A karitatív térre került lovagrend érdekes kapcsolatot alakított ki egy helybéli hagyományörző egyesülettel. Ennek tagjai vállalják a valódi lovagi hagyományok folytatását, megőrzését és bemutatását. Zászlójuk, mint a templáriusoké, fekete-fehér. A jó és rossz jele: a lovagok nem fogadják el a szürkéséget. A pajzsuk is fekete felsőrész alatt fehér.

Az adományozás napján az ő zászlójukat szentelték fel, s fogadalmat is tettek a lovagi erények követésére vállalkozván.

Képünkön a hagyományörző lovagok egy csoportja a templom szentélyében.

Bárcsak minél több helyen megértenék az idők szavát, s a régi lovagok eltökéltségével tennének a mai gondok megoldásáért. Tennék annyit, amennyit lehet. Gyomaendrődön nagy örömet szereztek a gyerekeknek. Lehet követni a példát.

Surján László

Dr. Becsey Zsolt beszéde

Három és fél évvel ezelőtt arra tettem fogadalmat, hogy a magyar, azon belül is a dél-alföldi emberek érdekeit fogom képviselni az Európai Parlamentben. Nem könnyű mindezt úgy végezni, hogy Európa nagy részének fogalma sincs, hogy milyen körülmények között kell családoknak élni itt mifelénk. Igyekszem annyi időt, amennyit csak tudok, itt vidéken tölteni, hogy hitelesen tudjam közvetíteni az itt élők nehézségeit.

Az idei év különösen nehéz volt, sokan talán nem is sejtették, hogy ennyire nehéz lesz. Ilyen zord időkben igazán fontos, hogy az emberek odafigyeljenek egymásra, hogy tudjanak erőt és reményt adni azoknak, akik szűkölködnek. Ez a rendezvény is erről szól.

Megtiszteltetés számomra, hogy már másodszor lehetek itt, és én is adhatok. Tudom, hogy itt azok kapják, akik tényleg rászorulnak. Örömmel állok a Templárius Alapítvány kezdeményezése mellé, hogy e napot Unió-szerzte nyilvánítsák az Adományozás Napjává. Úgy gondolom, hogy ez által is felhívhatjuk a világ figyelmét arra, hogy hogyan élnek itt emberek, hogy vannak rászorulók és vannak, akik odafigyelnek rájuk. Addig is, amíg ezt a kezdeményezést sikerül keresztül juttatni a hivatali bürokrácián, kívánok a lovagoknak sok erőt és kitartást a szegénység elleni harchoz!

A Hagymányórzó Alapítvány tagjai - fotó: Sóczó Géza

FERENCZI ANDREA KÖSZÖNTŐJE

Szeretettel és tisztelettel köszönöm édesanyám Ferenczi Andrea nevében a megtisztelő fővédnöki felkérést.

Édesanyám a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség alapítója és elnöke, a szövetségnek én is alapító tagja vagyok, és mindenben segítem a munkáját.

Édesanyámmal két évvel ezelőtt együtt vettünk részt az Ungvölgyi János kezdeményezésére létrejött nagyszerű és meghatározó eseményen, a rászoruló gyermekek karácsonyi megajándékozásán e gyönyörű helyszínen, a gyomaendrődi Szent Imre Katolikus Templomban.

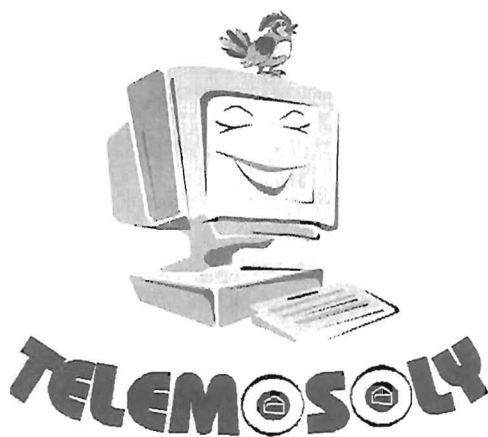
Ezt az élményt azóta sem felejtettem el. Most, hogy édesanyám sajnos nem tudott eljönni, megkértem, hogy én helyettesíthessem, és jövőben még jobban be szeretnék kapcsolódni Ungvölgyi János munkájába, mert én is szívügyemnek érzem a gyermekek megsegítését.

Neki és mindeknek, aki segített abban, hogy ezt a szép eseményt újra együtt ünnepelhessük, szívből gratulálok és nagyon boldog kegyelemben gazdag karácsonyi ünnepeket kívánok édesanyám és a Magyar Nők Karrierfejlesztési Szövetség nevében, amely küldetésének tekinti a magyar nők és rajtuk keresztül a magyar családok segítségét itthon és nemzetközi szinten is.

Büszkék vagyunk arra, hogy céljaink végrehajtásában két gyomaendrődi tagtársunkra Gellainé Marikára és Ungvölgyi Jánosra mindenkor számíthatunk a fogyatékosok és a fiatalok érdekében megvalósuló programjainkban.

Tele mosollyal az Endrődi Közösségi Ház

Telemosoly Teleház néven 2007. december 15-én, az „Adományozás napján” ünnepélyesen megnyitottuk a közösségi internet-hozzáférési pontként működő helyiségünket.

A teleház az Endrődi Közösségi Házban működik, a ház nyitvatartási idejéhez igazodva, egyelőre délután napi öt órai nyitva tartással.

Szolgáltatásainkat a következő célokkal állítottuk össze:

1. A helyi civil szervezetek, alapítványok részére ingyenes vagy önköltséges áru számítógépes és internetes szolgáltatások nyújtása, digitális tudásuk kialakítása, fejlesztése.
2. Segítségnyújtás hivatalos ügyeik elektronikus formában történő benyújtásához.
3. Irodai szolgáltatásokkal működésük segítése.
4. A Teleházak részére adományként kapott folyóiratokkal és saját kiadványainkkal, valamint szakkönyvkínálatunkkal a szakmai ismereteik bővítése.
5. A civil házban folyó közösségi élet fejlesztése, a Civil ház által kínált programok színesítése számítástechnikai-internetes oktatással, előadásokkal.
6. A környéken lakó hátrányos helyzetű családok esélyegyenlőségének javítása.
7. A házat rendszeresen látogatók számítástechnikai-internetes ismereteinek bővítése, fejlesztése, munkalehetőségek keresése, a későbbiekben szakmai tanácsadás.
8. A város lakóinak, vállalkozóknak a fenti szolgáltatások önköltséges árú biztosítása.
9. A fiatalok körében a kulturált számítógép-használat (pl. alkotótevékenység számítógéppel) és internetezés elterjesztése.
10. A „Global Teenager” internetes program bevezetése, csoportfoglalkozásokkal a diákok fejlesztése.
11. Természetesen a számítógépes és hálózati játék is vonzó lehetőség a fiatalok számára.

Az Endrődi Telemosoly üzemeltetését a Közösségi Házat működtető Templárius Alapítvány vállalta fel a ClubNetCet Internetes Ismeretterjesztő Egyesület szakmai támogatásával.

A mosoly mindkét irányba hat: aki kapja, és aki adja is jobban érzi magát tőle.

Így kívánunk Minden Kedves Látogatónknak – szívünk teljes szeretetével és tele mosollyal – Békés Karácsonyt és Boldog Új Évet!

Mozga Márta Anna

ClubNetCet Egyesület
www.telemosoly.hu

„Segítsünk a rászoruló gyermekeken!”

ADOMÁNYOZÁS NAPJA

Gyomaendrőd, 2007. december 15.

Adományozók, támogatók:

1. Zelnik József, Művészeti és Szabadművelődési alapítvány kuratóriumi elnöke (Budapest)
2. Zelenák Zoltán Mecénás (Budapest)
3. Dr. Nagy-Koppány Kornélia nemzetközi jogász
4. Templomos Lovagrend Magyarországi Praeceptóriája
5. Dr. Becsey Zsolt Európai Parlamenti képviselő
6. Dr. Surján László Európai Parlamenti képviselő (Brüsszel)
7. Domokos László országgyűlési képviselő, a Békés megyei Közgyűlés Elnöke
8. Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő és családja (Budapest)
9. Várfi András polgármester (Gyomaendrőd)
10. Gyomaendrőd Város Önkormányzata (Gyomaendrőd)
11. Hangya Lajosné önkormányzati képviselő, bizottsági elnök (Gyomaendrőd)
12. Szabó Balászné önkormányzati képviselő, bizottsági elnök (Gyomaendrőd)
13. Dr. Palya József önkormányzati képviselő (Gyomaendrőd)
14. Lehoczkiné Timár Irén önkormányzati képviselő (Gyomaendrőd)
15. Ferenczi István, Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség elnöke és tagjai nevében (Budapest)
16. Mozga Márta elnök, ClubNetCet Internetes Ismeretterjesztő Egyesület (Gyomaendrőd)
17. Katolikus Karitás Szeged-Csanádi Egyházmegye Endrődi és Hunyai csoportjai
18. KDNP Gyomaendrődi Alapszervezete
19. GALLICOOP Pulykafeldolgozó Zrt. (Szarvas)
20. Univerzál Áruház, Békéscsaba
21. Gabriella Haramis (Görögország)
22. Dr. N. Tamás Sándor hadtörténész (Budapest)
23. Gedő Ágnes szerkesztő, Vatikáni Rádió (Róma)
24. v. Szécsi Mátyás videós (Békésszentandrás)
25. Pálkás József főszerkesztő, Körös Televízió (Kábel TV, Szarvas)
26. Kardos István főszerkesztő, Gyulai Katolikus Televízió (Gyula)
27. Helyi és vidéki médiák, akik közzétették felhívásunkat
28. Dr. Giricz Katalin közgazdász (Gyomaendrőd)
29. Horváth Gáborné (Gyomaendrőd)
30. Papp István, a Gyomai Gazdakör elnöke (Gyomaendrőd)
31. Máltai Szeretetszolgálat Szarvasi Szervezete
32. Kiss Pál és családja (Gyomaendrőd)
33. Csikós Jánosné (Gyomaendrőd)
34. Timár Sándor és Vilmos (Gyomaendrőd)
35. Kiss Jánosné (Gyomaendrőd)
36. Tóth Mihályné (Gyomaendrőd)
37. Szakálos Tiborné (Gyomaendrőd)
38. Iványi Vincéné (Gyomaendrőd)
39. Püski Sándorné (Gyomaendrőd)
40. Hanyecz Liborné (Gyomaendrőd)
41. Hunya Lajos (Gyomaendrőd)
42. Gonda Pálné (Gyomaendrőd)
43. Kiszely Lászlóné (Gyomaendrőd)
44. Bukva Csilla (Gyomaendrőd)
45. Gubucz Béla (Gyomaendrőd)

46. Duda Benedek (Szarvas)
47. Dinya György (Gyomaendrőd)
48. Monostori Krisztina (Gyomaendrőd)
49. Timár János és családja (Dréher Söröző és Étterem, Gyomaendrőd)
50. özv. Újházi Ernőné (Gyomaendrőd)
51. Pintér Gizella (Gyomaendrőd)
52. Pepelán Ferenc (Gyomaendrőd)
53. Fett Print Bt. (Gyomaendrőd)
54. Gyomaendrődi iskolák, óvodák által összegyűjtött játékok
55. CUTI BT. (Gyomaendrőd)
56. Borsodnádasi hívek és diákok adománya
57. Márton Gábor (Gyomaendrőd)
58. Izsó Edit (Gyomaendrőd)
59. Iványi Mariann (Gyomaendrőd)
60. Pelle Andrásné (Gyomaendrőd)
61. Debreczi Árpád (Gyomaendrőd)
62. Gombár Mátyásné (Gyomaendrőd)
63. Berki Zoltán és családja (Gyomaendrőd)
64. Timár Menyhért (Gyomaendrőd)
65. Névtelen adakozók

Isten fizesse meg anyagi és természetbeni segítségüket a hetvenöt család, a 196 gyermek nevében.

Gyomaendrőd, 2007. december 15.

Fr. Ungvályi János
kommendátor

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A sertéstartás történeti, néprajzi adatai - VI. rész

A település egyes részein gazdák által szervezett és szerveződött, az előjáróság által „hitelesített” állattartó gazdaságok Gyomán is gyakorlatban voltak minden állatfajra tekintettel. Kivétel volt a ménés, mert az nagyobb egységet képviselt s annak az állattartó gazdák közül választott vezetőit, a pásztorok felügyeletét a mindenkor előjárósággal együtt választotta a „communitás”, a közösség. Így volt sertéstartó gazdaság, juhtartó gazdaság s szarvasmarhatartó gazdaság Mirhóháti, Mirnöinni, Dancaháti s Danca-inneni. A gazdaságokat „födés gazdák” alakították, vagyis földbirtokkal rendelkező gazdák. „A födés gazdáknak vót elnöke, meg jegyzője, kiket magok közül választottak meg. A jegyző beírta a kivert jószágot, hogy ki hajtott ki a járásra, s a kiszabott pásztorbért, miegymást kifizették-e írte. Elnök-, jegyzőválasztás pásztorfogadás alkalmával összegyűlt a gazdaság, társaság – mer' rígebben annak is nevezik – osztán paprikás-húst főztek, meg borított ittak, szóval hát innepeltek, áldomást ittak.”

Bíró Dániel az 1945. előtti időkről elmondta, hogy: „Csürhés vót Diószegi László, meg Megyeri Mátyás, ez utóbbi nyájkondás, a nyáj egészen nyáron, tavasztól-őszig kint vót, ennek meg mán az apja Megyeri Bálint csürhés vót. A nyájkondás elejbe még május elején kihajtottuk a disznót, ha közben meg nem fíjalt, ott vót vigig. Szóllott a kondás, ha baj vót, hogy mi baj. Az alsó-rízi csürhejárás (fegyverneki ríz, meg a Nimetváros a régi vásártéren vót, a Szabó Dezső utca vége hullámtér ma már). A Pocoskert mellé, meg a mostani Mikszáth utca helyire is kijárt egy csürhe (ezek reggel korán mentek kifele, este hazagyöttek). A csürhés mindig elébb járt mint a csordás (a tehennel), de ez is dudált az utcákon, hogy eresszik kifele a disznót. Ha száraz vót a föld, a fű kiigett, akkor a nyájkondás hazahajtott, osztán a gazdák kihajtották a disznókat a tanyákra, tallót legeltetni, mer' akkorra mán kihajtott az árvakelís, meg a tallóvirág (tisztésfű). A nyáj a Körözs mellett legelt egyikén, ezek olyan 5-6 hónapos süldők vótak többnyire, 10 hónapos korukra kinyaraltak. A csürhére meg az üres koca, anyakoca, vemheskoca járt ki. Ez a csürhejárás osztán fürdíssal vót egybekötve, mer' hát az Epreskert

(Szabó Dezső utca vége) mellett ott vót a Körözs, A tallónak rígen nagy szeme vót, kellett a legelő, nagyon fíltós vót, meg a mimiszeknek a tisztésfű, igen finom mizet gyűjtettek arrúl a bogarak, hát osztán ezir nem is vót tallóhántás. Kín-keserves vót majd osztán kisébbet rászoktatni a gazdákat a tallóhántásra. Legelőszöt G.Nagy László gazd'uram kezdte el a 20-as évekbe. Odajárogattak a gazdák másünnet is nízegettik. Csóválták a fejüket, hallgatták László gazdát, hogy idehallgassanak emberek, a tallólegelőt takarmánynövények termesztésével lehet pótolni. Ha tallóhántást végeznek, mingyán aratás után, jobban megőrződik a nedvesség a földbe, kisébbet úgy is kizöldül, meg vethetek bele mislinget (sűrű vetésű tengeri, másképpen csalamádé), szóval olyan kiselőadást tartott az érdeklődőknek ott helybe, ahogy ű monta a korszerű talajművelésről. Oszt mikor látták, hogy a G.Nagy-féle földeken a tallóhántás után szípen beződült, meg a kiskanász felrúgta a földet s egy arasznyirul mán olyan földet vett fel, hogy babát gyúrt belőle...akkor osztán rálettek, hogyhát ebbe tényleg van valami, mer' a hántatlan földeken mán olyan repedések vótak, hogy egy kotló-alja csirke elveszett vón benne.”

A tanyákon előfordult, hogy a „szegény tanyásember” 2-3 disznót kipányvázott a gypes tanyaudvaron, ez meg „vót engedve a gazdátúl”, mer ha szabadon engette, kárba ment, és hát az ki vót kötve, kikötés vót, hogy semmiféle kárt nem okozhat a termésbe, mer azt meg kell térítenie. Ezekre mondták osztán, hogy rí, mint a pányvásmalac, mer mindig ihes vót, meg sínylődik, mint a pányvásmalac. Túl a körözi részen a vizek között ott-ott voltak tölgy-

erdő foltok, illetve lehettek,

mert helymegjelölés nélkül, irattári forrásból ismerünk makkoltatásra vonatkozó adatokat; „1803. január 15-én G.Szabó Ferentz, Papp István, Monoki János, Ifj. Csapó János mind egy Társaságbéli Gazdák panaszojják, hogy a 'Makkon 16 Darab Sertések elveszett, Baráth Mihály, Bátori Mihály, Varga János – Mindhármán Számadó Kondások – előll, s kéri a gazdák károknak megtérítésit. Imre Tóth János jelenti, hogy a 'Makkon egy kétesztendő süldője elveszett...végeztetett: Cs.Szabó István, Bagoly Mihály, Bátori Mihály Számadók tartoznak a kárt megtéríteni...” A kondások viszont azt állították, hogy; „...a Süldő egészen hazáig megvót, hanem a falu alá érkevénn a Nyájjal, a gazdák nem engettik, hogy a Számadók magok adják kinek-kinek a keze alá Jószágát, hanem ki-ki maga szaggatta szét – tetszése szerént – azokat ki, s bizonyosan ez alkalmas-sággal tévelyedett el a süldő. 1803. jan. 13-án Sütő Mihály jelenti, hogy a 'Makkon egy Sertésse megdögölvén, a Kondás megnyúzta, holott ő azt kívánta vóna, hogy a húsát bésózánn adta vóna Haza. Itsa Mihály, mint Számadó Kondás a Sertés Bőrit megmutatván, abból tökéletesen kitértzett, hogy az épen nem bésózni való, hanem dög vót...” Még az 1850-es években is voltak hirdetések a Körözsök felső folyásánál elterülő erdőségekbe makkoltatásra bérelhető tölgyerdőkre; „Barmódpusztai tölgyerdőségekbe körül-belül 800-1000 darab sertés lenne felfogadandó szept. 25-től, innest számítandó 10 hétre...”

Cs.Szabó István

BICYCLE-TECHNIKA

Elektromos KERÉKPÁROK, KISGÉPEK, KERÉKESZÉKEK javítása; beépíthető alkatrészekkel

Hazai fejlesztésű elektromos háromkerekűek építése

Tel.: 06302690088
 snimre@freemail.hu
<http://bicyclotechnika.atw.hu>

HELYIJÁRAT AUTÓBUSZ MENETREND

Érvényes: 2007. december 17-től

TANITÁSI ÉS MUNKANAPOKON

Öregszőlő	Déryné	MÁV	Szab.tér	MÁV	Szab.tér	Déryné	Öregszőlő
				05:15	05:20	05:30	
	05:35	05:45	06:10	06:15	----	06:25	
				06:15	06:20	06:30	Nagyl-ra
	06:25	06:35	06:40	06:45	----	07:00	07:05 Szarv.úton
Nagylaposról	06:55	Magt.7:10	07:15	07:20	Lévai 7:30	07:45	
Kond.úton7:10	07:20	07:35	07:40				
	08:20	08:30	8:35Füüdö	10:20	10:25	10:35	
	10:35	10:45	10:50	13:00	13:05	13:15	
	13:30	13:40	13:45Füüdö				
				13:40	13:45	14:00	
	14:10	14:25	14:35				
			14:25	14:30		14:45	14:50 Kond.úton
Szarv.út15:00	15:05	15:20	15:25	15:30	15:35	15:45	Nagyl-ra
				16:15	16:20	16:35	16:40 Kond.úton
Nagylaposról	16:10	16:25	16:35				
Szarv.út16:45	17:20	17:30	17:35	17:40	17:45	17:55	
	18:20	18:25	18:35	20:15	20:20	20:30	
	20:30	20:40	20:45				

TANITÁSI SZÜNETI MUNKANAPOKON

				05:15	05:20	05:30	
	05:35	05:45	06:10	06:15	----	06:25	
	06:25	06:35	06:40	06:45	----	07:00	07:05 Szarv.úton
Kond.úton7:10	07:20	07:30	07:35				
				13:00	13:05	13:15	
	13:30	13:40	13:45Füüdö	13:40	13:45	13:55	
	14:10	14:20	14:25				
			14:25	14:30	----	14:45	14:50 Kond.úton
Szarv.út15:00	15:05	15:15	15:25	16:15	16:20	16:30	
	17:20	17:30	17:35	17:40	17:45Füüdö	17:55	
	18:20	18:30	18:35	20:15	20:20	20:30	
	20:30	20:40	20:45				

PIHENŐNAPOKON (szombat)

				05:15	05:20	05:30	
	05:35	05:45	06:10	06:15	----	06:25	
	06:25	06:35	06:40				
		Füüdö	14:15	14:20	----		
	14:30	14:40	14:45			14:30	

MUNKASZÜNETI NAPOKON (vasárnap)

				15:05	15:10	15:20	
	15:20	15:30	15:35	16:10Füür	16:15	16:25	
	16:25	16:35	16:40	17:40			
				20:00	20:05	20:10	
	20:10	20:20	20:35				

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Csillag született....

Feszült figyelemmel kísértük hétről hétre az RTL csatornán a Csillag születik sorozatot, és izgultuk végig, hogy a nagyszerűbbnél nagyszerűbb produkciókat bemutató szereplők közül kik maradnak legtovább. December 22-én este elérkezett a döntő. Vajon a négy versenyzőből ki lesz a legkiválóbb? Ki viszi el az egy évig havonta járó egymillió forintot és az autót? Megvallom őszintén, én nem

tudtam volna választani, és a mai napig sem tudnám megmondani, hogy a négy kiválóságból melyik a legkiválóbb. A végén olyan gondolatom támadt, hogy ennek a vetélkedőnek nem egy, hanem négy győztese lett... mind a négy, aki a döntőbe bejutott.

A végén szavazott a közönség. Bár borítékolni mertem volna, hogy a legdivatosabb versenyzők kapják a nézők szavazatai alapján a fődíjat, de nem így történt. A vajdasági Utasi Árpai, a 14 éves mesemondó nyert a közönségszavazat alapján. Az öt bemutató kisfilmekből láthattuk, hogy ez a pénz a lehető legjobb helyre ment. Talán egy gesztus volt a magyarok részéről a 2004. december 5-iki népszavazásra gondolva? Remélem, igen.

Iványi László

„Ne csak nézz, hanem láss!”

Elmúlt Karácsony. A vakító fényes reklámtömegek elnyomták az ünnep valódi jelentőségét és szépségét. Az Endrődi utcán lévő Gondozási Központ Esély Klubjánál sok ember megállt megnézni a kirkatban lévő bibliai jelenetet.

Ott láthattuk a Betlehemi jászolban fekvő kis Jézust, mellette édesanyja, Mária. Jönnek a pásztorok, a három királyok, Gáspár, Menyhért, Boldizsár. Távolabb, csutkalovak kocsit húznak, melyen termény található. És mindez nem fényes műanyagból, szikrázó fóliából, hanem amit a természet az embernek adott, csuhéból, rafiából,

és fából készülve.

A kirkatot Gundané tervezte, a nővérek és a gondozott gyerekek segítségével készítették.

Akik látták, megéreztek benne a mondanivalót, a nagy munkát, és a végtelen szeretetet a gondozottak iránt. Mi is megállunk tisztelettel a kirkat előtt és megköszönjük, hogy így emlékeztek meg a szeretet ünnepéről. A kiállított szereplők némák, de ha hallani akarják, hogy mit üzennek nekünk, akkor január 5-én délután, jöjjenek el a Tájházba és nézzék meg az okányi gyerekek betlehemezését.

Endrőd története.

Régi írások alapján összeállították az endrődi tanítók. (I.)

Kedves Olvasók!

Gyerekkoromban került hozzám nagyapám, Kovács Miklós tanyai könyvtárából egy megsárgult füzet, melynek a címe ez volt: Endrőd története. Már akkor megtetszett az írás. Gondolom, nem sokan ismerik ezt az 1930-ban megjelent kiadványt. Ezzel szeretnék az új esztendőben kedveskedni olvasóinknak. Ezt a harmincnégy oldalas kiadványt közlöm folytatásokban, az eredeti helyesírás szerint.

Iványi László

Az ideji jubiláris (200) esztendő aktuálissá teszi azt, hogy falunk eredetével, évszázados történelmével, gazdasági és kulturális fejlődésével megismerkedjünk. — Mindennemű történelmi kútforrás nem áll rendelkezésünkre, de az egykorú családi okmányok, a plebániái levéltár és „histotia domus” oly feltétlenül megbízható adatokat tárnak elénk, hogy a teljes igazság és történelmi valószínűség jegyében foghatunk hozzá a község multjának tárgyilagos ismertetéséhez.

Régi vármegyei iratok, valamint néhai Karácsonyi János, a magyar történetírás büszkesége igazolják, hogy Endrőd — Zsigmond király idejében, tehát a XV. század elején jelentékeny község volt. 1425-ben például 33 nemescsalád lakott Endrődön, akik közül többen Békésvármegye alispánjai, szolgabírái és országgyűlési képviselői voltak.

Természetesen a lakosság ekkor, de később is katolikus volt, mert 1552-ben a trienti zsinatra utazó követ költségeihez 3 (három) forinttal járult a község. A XVI. század vége felé nagy csapás zúdult a falura. A gyulai várban székelő török-sereg ugyanis reátört, lakosainak egy részét felkoncolta és rabságba vitte, a többi idegenbe bujdosott el. 1598-ban — a vármegyei forrásmunkák szerint — a község területe lakatlan volt.

1630 táján több szökött jobbágy-család telepedett le az endrődi Hármaskörös partjain, akik fejlődő kisközséget alapítottak a régi romokon. Az új lakosok a helvét-valláshoz tartoztak, mert a régi megrongált templom helyreállítási költségeire alamizsnáért folyamodtak a többi református községekhez.

Az új település sem volt állandó, mert 1685-ben a Gyuláért vívott harcokban — a hadviselőfelek egyformán pusztították és lakatlanná tették a virágzásnak induló községet. A XVIII. század első éveiben a régi lakosai közül többen visszazállingóztak, hogy feltámasszák poraiból az immár kétszer elpusztított községet, de munkájuk hiábavaló volt, amennyiben a Rákóczi féle

szabadságharc idején — az osztrákok támogatására felvonuló rác-csapatok — vad kegyetlenséggel sivataggá tették Békésvármegye ezen részét, természetesen a visszajött lakosok néhány házikóját is.

A mai községet alapító ősök a berényi határhoz tartozó „Nemes-Kerekiből” jöttek Endrőd régi helyére. „Kerekiben ugyanis a Körözs folytonos áradásaival sok bajuk volt, azért folyamodának Haruckern János Györgyhöz, a vármegye új földesurához, hogy engedélyt nyerjenek a régi Endrőd megszállására.” (Haruckern János György, előbb hadiéllelmezési igazgató, miután az 1722/3-iki országgyűlés őt honfiusította. 1723 május 3-án kelt adománylevellel magyar nemesi jogon kapta a gyulai uradalmat, s ebben Békés várost, Berény, Gyur és Endrőd pusztákat. Az 1734-ben kelt második adománylevelben Endrőd már mint község szerepel.) Az ő engedélyével költözött be 1730-ban Endrődre a kereki katolikus raj lelkipásztorokkal: Pocsuk Imrével és tanítójukkal: Zámok Istvánnal, aki egyuttal az új, falu jegyzője is volt.

Az új települők a régi kanyargó Körözs partján talált omladozó öreg templom környékét szállták meg. A Szent Imre-herceg tiszteletére szentelt régi templom a mai templomzug mellett, a hid déli sarkában, tehát az ázott Körözs hullámterében mintegy 8—9 öl hosszú épület volt. Még 1730-ban a templom mellé építettek paticsból egy-két szobás paplakot.

A lakosok részint magyar, részint tót-ajkuak voltak.

A gyulai jószágkormányzó ebben az időben csatolta Endrődhöz a töl-

gyi-pusztát és Nyárszeg nagy részét. Sima, Kiskondoros, Csejt beolvasztása valamivel később történt.

A régi templom renovációját nem kezdhették meg mindjárt az öt-telepesek, mert mint írják, „nagon szegények voltak és sem kíségitő Pátrónust nem találtak, sem a papjuk nem indította meg a gyűjtést”. Akkor indult virágzásnak az új község, amikor Pocsuk Ilekész Sztankovics János új plebános váltotta fel. Ez 1732-ben történt, amikor is 89 házaspár, összesen 244 lélek alkotta az endrődi hitközséget.

A XVIII. század harmincas éveiben, tehát a falu megszállásának első évtizedében a mai törzsökös családok elődeiből alig hiányzott egy-kel-ő. Sztankovics plebános 1733-ban ugyanis megkezdte az anyakönyvek vezetését, amelyek hiteles és pontos adatokat szolgáltatnak. A kereszteltet anyakönyvében az első beirt Szalkai Pál, a házassultak anyakönyvében Balog István — Juhász Máriával, a halottak anyakönyvében Mészáros Márton. Az első három év bejegyzései között előfordulnak a következő nevek: Balog, Bacsá, Bónus, Balázs, Balina, Bálint, Bíró, Bindis, Baksa, Borbás, Buza, Benkó, Benedek, Barna, Babó, Bohácsik, Budai, Bottó, Czmarkó, Csányi, Cserenyecz, Cserni, Csordás, Dudas, Dávid, Deák, Drahó, Dányi, Filep, Fekécs, Fagyas Farkas, Füleki, Fazekas, Gombos, Gyepes, Gácsi, Gericz, Gulyás, Gál, Gyuricza, Gyulai, Goda, Hornok, Horvát, Hegedüs, Hanyecz, Iványi, Juhász, Kovács, Király, Katona, Kulik, Mastala, Mészáros, Medvegy, Molnár, Markus, Mokány, Nagy, Nándori, Novák, Német, Pleva, Pohorelec, Pupcsó, Rác, Szalkai, Szujó, Szakálos, Sztancsik, Salamon, Smir, Sipos, Szabó, Sztanyik, Timár, Talán, Tót, Tamási, Turcsányi, Tyelár, Uhrin, Urbán, Varga, Valovecz, Valastyán, Vaszkó, Vrana, Vass stb.

A Strenda név 1747-ben, az Óvári 1758-ban, Hunva 1756-ban, Jarnbrik 1750-ben, Gellai 1759-ben, a Kálmán 1763-ban fordul elő először. Öröndetes tényként állapíthatjuk meg, hogy az első évtizedekben igen élénk volt az érintkezés és összeházasodás, a magyar és tót ajku családok között. A népesség szaporodása feltűnően kedvező volt. A kereszteltet száma 1733-ban 28 volt, a lakosság 11 százaléka. Ha a mai 3 százalékos szaporodás az akkori arányban történne, akkor évenként Endrődön nem 400, hanem 1600 gyermeknek kellene a világra jönnie. — A születési szám 20 év alatt 65 százalékra, a lakosok száma pedig 250-ről 1200-ra emelkedett fel.

(folytatjuk)

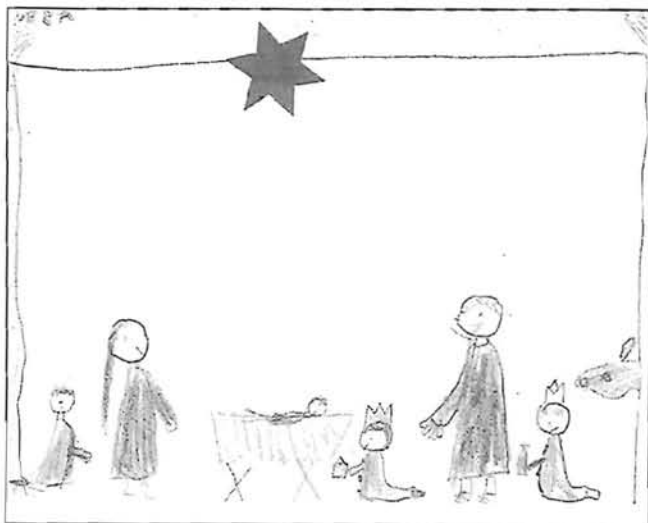
Csengő-bongó harangszó

Csengő-bongó harangszó,
Tudtul adta nekünk,
Megszületett üdvözítőnk,
Nem kell többé félnünk.

Üstökössel jöttem hozzád
Jézusunk megnézni,
Tisztaszívű kispáosztorként
Bocsánatot kérn.

Gyertek ti is emberek,
Hódoljatok néki,
Kisjézuska szeretetét
Szívetekbe vési.

Ujházi Aranka

Az úton

Tjed vagyok Istenem,
Altalad és neked születtem!
Fogom vezető kezéd,
Tudom Te el nem engeded.

Gloriád arany fénye felővezett,
Utát így nem téveszthetek.
Biztonságot ad ez a szeretet,
Most már Ti se féljetek.

Térdelek a rajtvonalnál,
figyelek a startra,
indulásnál galamb röppent
csendben a magasba.

Repülök már én is,
átszelem a léget,
ma hagytam el végleg
a gyermeki létet.

Ujházi Aranka

Tízparancsolat

Ez a törvény nagyon régi,
sok ezer évvel előtti.
Mózes kapta parancsba,
hogy vezetését folytathassa.
Isten uja kőbe véste,
betartását Ő csak kérte.
Térkép ez az élethez,
hogy útirányt ne téveszthess.

Legfőbb parancs a szeretetét,
hogy érezd, minden Istenét.
Jóságáért imádd nagyon,
szeretete el ne hagyjon.
Szeresd embertársaidat is,
még ha nem is barátaid.

Ne bántsod Istent, ne szólj rá!
Játsszál, olvass, tanuljál.
Építsd fel az életed.
Ne bánkódj, ha másként képzelte,
Erről Isten nem tehet,
javítani mindig lehet.

Készülj rá egy napot,
Pihend át a vasárnapot.
köszönj egyet Istennek,
aztán minden előről mehet.
Vagy ha más kell, az
Új életet is kezd el.

Apa, anya jót akar,
gondosságuk betakar.
Érdemlik Ők tiszteleted,
életen át fogják kezéd.
Biztos az, hogy megérdemled?

Ne harcolj, ne verekedj,
mert betörök a fejed.
Vigyázzál a társadra,
sérülése heget hagy.
Rossz kényszerre ne figyelj,
csak a szeretetre ügyelj.

Szép az élet minden nap,
ha igaz, jó társat kap.
Tiszta jóság sosem vak,
nagy-szép boldogságot ad.
Gyermekedben látod magad,
Isten ezért megjutalmaz.

Dolgozni biz' nagyon jó,
eredménye látható.
Amiért megszenvedtél,
csak az bizton a tiéd.
Tudd mindig, hogy mi kié,
egyébként minden Istené.

Hazudni ma sikeres,
nagy kár, ha te is teszed.
Elveszted becsületed,
nem lesz többé hiteled.
Meggyengül az életed,
Isten sem bízik benned.

Keress magadnak egy szívet,
akit boldogít szereteted.
Készülj rá, hogy te is,
neki adod szívedet.
Ne keress többé szívet,
ez az egy elég neked.

Örülj más sikerének,
ha örülsz, a fele máris a tied.
Te is adtál neki örömmel,
biztató szó mindenkinek kell.
Az irigységet messze küldd el,
ez a szörnveteg az életet örli fel.

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ

BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ-
TESTÜLETÉNEK ELNÖKE

5601 Békéscsaba, Derkovits sor, Pf.: 118
Telefon: 66/441-156, Telefax: 66/441-609

Karácsonyi köszöntő

Melegség tölti el szívünket karácsony közeledtével, többet gondolunk szeretteinkre, egy-egy pillanatra megállunk a rohanó világban és számvetést készítünk az elmúlt évről. Felidézzük a legszebb pillanatokat és minden szépséget, jóságot elraktározunk lelkünkbe, hogy ebből meríthessünk erőt az elkövetkező új év napjaira is.

Ne feledjük – ahogy Márai Sándor írta – az életnek értékét csak a szolgálat adhat, amellyel az emberek ügye felé fordulunk. A szeretet, a törődés, az együttérzés utáni vágy minden emberben ott van, jó kapni és jó adni is. Szükségünk van egymásra, egymás megértésére, biztatására, hiszen az elmúlt év

több ember számára sok nehézséget hozott.

Kívánom, hogy őrizzék meg az ünnep tisztaságát, hagyományát, szeretetteljes meghittségét!

Kívánom, hogy legyen elég erejük, kitartásuk és hitük a kitűzött tervek, feladatok és álmok megvalósításához!

Babits Mihály soraival kívánok mindenkinek kellemes ünnepeket:

*„Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyújts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
Törékeny játékunkat, a reményt.”*

Hozzon az ünnep mindenki számára új reményt és egy gazdagabb, boldogabb új évet!

Domokos László
Békés Megyei Közgyűlés elnöke

Rau Ádámné (Hunya) munkája elismeréséül 2007. november 26-án, Békéscsabán a Garzon Szálló nagytermében kitüntetést kapott. Szerkesztőségünk is őszinte szívvel gratulál.

A kiadványt a Magyar Vöröskereszt közösen kiadja a Magyarországi Vöröskereszttel együtt.

OKLEVÉL

Rau Ádámné
néni

A vöröskeresztes mozgalom
érdekében végzett
eredményes tevékenységének
elismeréseként

Dátum: 2007. 11. 26.

elnök elnök

Fogd meg kezét, Uram!

Van-e a világon sosrgyötrőbb nemzet a magyarnál,
Erre választ adni senki nem tudna, ha mindjárt akarná.
E sokat szenvedett nép még ma is töpreng és kínlódik,
Amely olyan lesz maholnap, mint egy száraz rózsafa, amely nem bimbózik.

Kéne e rózsafának egy hozzáértő mester, egy hirneves kertész,
Aki olyan legyen az emberek közt, mint templomban a lelkész.
Ki hirdeti Istennek parancsait, hirdeti csodáit,
De magyarságunk talán még nem ért el odáig?

Miért nincs meg e maroknyi népben, ami létezik másban,
Miért kell neki élni elnyomva és megaláztatottságban?
Meddig bírja húzni a nyakába szoruló igát,
Miért lett e nemzetből egy könnyező anya, mely siratja fiát?

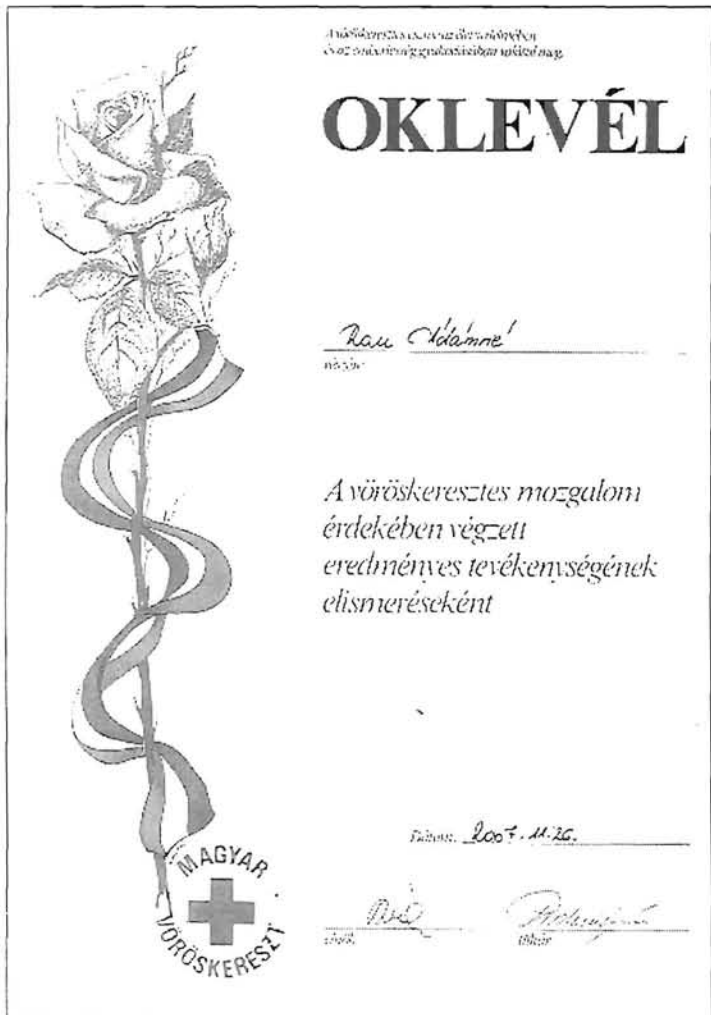
A világon vajon hány millió ember szereti a piros-fehér-zöldet,
Hányan öntözik hulló könnyeikkel a szent anyaföldet?
Hányak jut eszébe naponta e szent szó: a Magyarok Istene,
Hány tudná elmondani azt: szívem boldogsággal van tele?

Miért nincs ki vigyázzon a tengerben e parányi csepp vízre,
Van-e olyan ember, aki a nemzeti színünkből szebb csokrot fűzne.
Van-e még valakinek szebb, dicsőségesebb és csodálatosabb múltja,
Gondoljunk csak arra, hogy honnan kelt először e szép nemzet útra.

Annyi vitézt és hőst, világhírű tudóst senki nem tart számon,
Nemzetnek kell lennie annak, aki merne, hogy kiálljon.
Éppen ezért segíteni akar Isten az eltűnőben levő magyarságon,
Legyen az anyaországi, határon kívüli, vagy túl az óceánon.

Fogd meg kezét Uram, e kismimizett, meggyötört népnek,
Hogy a jövőnket általad láthassuk mindnyájan szépnek.
Taníts meg arra, hogy távolból is szorítsuk kezét egymásnak,
Mindaddig, míg az utolsó magyarnak valahol egy sírt megásnak.

Vén Árpád

Szociális oldal

Csend a világ közepén

Eckhart Tolle

Findhorn-lelkigyakorlat

CSEND A VILÁG KÖZEPÉN

Eckhart Tolle természetfotói
és válogatott idézetek
a lelkigyakorlatból

ÉDESÍV KIADÓ

Varázslatos táj... virágok, fák, madarak, szél, tenger, felhők... természet és ember közösségének őslapota... összhang, melyben alapelv: minden létező tisztelete és szeretete... De nem csak a közös élet, hanem egy olyan társadalmi modell kialakítása, mely jó példa arra, így is lehet élni... betartani a természet törvényeit és együttműködni azzal...

S k ó c i a ...
Findhorn...

Findhorn története 1962. november 17-én kezdődött, amikor Peter és Eileen Caddy három fiával valamint Dorothy Meleen egy lakóközséggel megérkezett a Findhorn-öböl partjára. (Ennek tavaly

novemberben volt negyvenöt éve.) Céljuk: olyan közösség teremtése, amelynek tagjai a lelki- és szeretet- kapcsolódáson túl tudatos ökológiai elhivatottságuk. Homokdűnék, kietlen, terméketlen vidék, és kezdetben a helyi hivatalos szervek lassították a munkát. Hosszú idő telt el, míg a szeretet-közösségből ökofalu lehetett, s az adott klimatikus körülmények dacára és csodájára virágzó parkok, természetbe simuló építmények, épített környezet, ember léptékű élet alakulhatott ki. Így tehát a 90-es évek elejétől a Findhorn Alapítvány megkezdte egy ökofalu modelljének a megvalósulását. Ez kiutat jelenthetett –akkor és most is- a szellemi, gazdasági, ökológiai válságból, melybe a 20-21. századi ember került.

Ebbe a közösségbe látogatott el Eckhart Tolle 2004 tavaszán és tartott kétnapos lelkigyakorlatot az itt élőknek, ide látogatóknak.

Természeti képek... madárscicsérgés... sárga nagy szirmú virágon bogár pihen... napsütés, csónak a vizen... egy tágas előadóterem... mintegy háromszáz fős hallgatóság... virágok, gyertyafény.

Csendes várakozás... majd egy törekeny ember megjelenése, letelepedése a terem közepén... jelenléte a figyelem fókuszában. Hosszú percek telnek el az első megszólalásig, ezek a ráhangolódás pillanatai.

„Hétvégi témánk a csend”- mondja halkan.

Eckhart Tolle spirituális tanító, akinek munkássága nem sorolható egyik valláshoz vagy hagyományhoz sem. Élete válságba került huszonkilenc évesen-, még az öngyilkosság is megfordult a fejében. Ez indította el azon a végtelen úton, melyen ma is jár, s melynek felismeréseit, tanulságait hosszú éveken keresztül érlelte, mélyítette, s ennek tapasztalatait ma már találkozókon adja át hallgatóinak... mint ezen a findhorni hétvégén is.

Mit lehet beszélni a csendről? - kérdezheti az állandó zajban élő, a befelé figyeléstől elszokott, rohanó, mai ember. Aki talán meg is ijed ettől, hiszen önmagammal, önmagamban, a nem történik semmi állapotában lenni ijesztő lehet.

Úgy gondoljuk, igazán akkor vagyunk, élünk, ha valamit csinálunk, akkor látjuk létezésünk értelmét, ha veszünk, gyarapítunk, intézünk, építünk, rombolunk, kézben tartunk, értünk, magyarázunk, gondolunk, csinálunk... folyamatosan, szinte megállás nélkül, robotszerűen.

Elemzünk és címkézünk. Mindent, egész életünket gondolataink keresztül közelítjük meg... persze nem a gondolkodás, a tanulás, a lét fizikai szintjén élés, újabb és újabb dolog megismerése a probléma... a gond az, ha csak „a gondolat fátylán keresztül érzékeljük a valóságot és önmagunkat is”. Úgy gondoljuk, problémáinkat gondolkodással fogjuk megoldani. Tolle szerint valójában gondolkodással nem oldjuk meg, csak teremtjük őket. Azt mondja, a boldogtalanság felé két út visz, ha nem kapjuk meg, amit akarunk, vagy ha megkapjuk azt. Életünk vágyakkal, félelmekkel, bukásokkal, reményekkel teli. Azt hisszük, hogy történetünk, nem a jelenben zajlik... elmenekülünk a jelentől, a jövőtől remélve gondjainkra a megoldást... vagy a múlt fogságából nem tudunk szabadulni, azt érezzük, hogy életünk romokban hever... Illúzió azt gondolni, majd a jövő mindent megold, gazdagok, sikeresek, boldogok lehetünk... s hogy a világ, helyzetek, kapcsolataink boldoggá tehetnek bennünket... illúzió, hiszen a jelenben élünk, mindig a jelenben... Párkapcsolat, pénz, siker egy ideig örömet, a boldogság érzését adhatják... egy ideig... mert az emberi természet újabb és újabb elérendő dolgot tűz ki célul... de tudnunk kell ezek mind csak formák.

„Az elme kizárólag formákban és struktúrákban gondolkodik”- mondja és ezek pedig előbb- utóbb megszűnnek. „Jó hír”, minden emberi történet meghíusul a formák miatt, semmi nem tart sokáig, felbomlik a formák szintjén... De mindenben átragyog az örök, forma nélküli elpusztíthatatlan élet... csak észre kell vennünk... S ha ez megtörténik, kismul minden...

Ha ez megtörténik...

Forgatagban, zajban, a lüktető világ felszínéről tekintve, csak néha- néha jutunk el abba a mélyebb dimenzióba, ahol nincs idő, ego, csalódás, de van elevenség, teljesség, az élet szépsége és szentsége, megérezés, jelenlét-élmény, belső harmónia, virágzás, tudatosság, csend... a csend, amely nem érdekes az állandóan kattogó, töprengő, feladatot megoldó elménk számára... a csend, amely elválaszthatatlan belső énünktől... amely teljes mélységében akkor jelenik meg, amikor csak ülünk a parkban, belemerülve a most látványába, futó felhőket nézünk, madarak röptét, árnyakat a fűvön, emberi mozdulatokat, lelassult mozgást, szökökutakat csobogását, templomtorony mögé kúszó napot, surranást és csivitelést... amikor „csak úgy” vagyunk, jó megpihenni ebben az időtlenné váló, néhány pillanatban.

„Jelen kell lenned a pillanat számára”- mondja csendesen. A findhorni lelkigyakorlat lényege is ez: tudatos kapcsolatot kialakítani ezzel a dimenzióval, s ezt a tudatosságot elmélyíteni...

Hadifogolytáborban szentnek nevezni szinte lehetetlen és érthetetlen a helyet, a szögesdróttal körülhatárolt területet, rémtettek színhelyét... s mégis... el lehet jutni abba a dimenzióba, amelyikben a formán túli ragyog fel, s megérezni a hely szentségét.

Cél tehát: megtalálni a formákon, anyagon túli, gondolatnál mélyebb dimenziót, tudatosan jelen lenni. Egyszerű a jelen csendjébe kerülni, például ha egy állatot simogatunk... ők közelebb hoznak a teljességhez, hiszen mélyen kapcsolódnak a jelenben.

„Mondj igent minden formára, amit a jelen pillanat felvesz!” Hozz harmóniát kapcsolataidba, életedbe, a Mostba... Ezt csak te teheted meg, belülről... ha ettől eltávolodunk, az a szenvedés, csalódás forrása lesz... a jelenben minden úgy van, ahogy van... „Ha tehát belül magadhoz öleled a jelen pillanat formáját és megengeded, hogy olyan legyen amilyen, akár igent is mondhatasz rá, mert ez az élet.” Kétféleképpen reagálhatunk a jelenre: ráhangolódunk vagy ellenállhatunk. Azt tanácsolja célszerű az adott helyzettel összhangban lenni, próbáljunk barátságban lenni a Mosttal. Múlt és jövő folyamatosságát a tudatos jelenléttel szakíthatjuk meg. „Az élet rajtunk keresztül élhet és virágozhat, az megjelenhet alkotásként, de egyszerű kisugárzásként is, mely átragyog a formán”- üzeni.

Könyvében költői szépségű gondolataihoz költői szépségű természetfotói társulnak, melyek a több órányi mozgóképpel (DVD) együtt valódi lelki élményt nyújtanak, és segítenek a „felébredésben”, a tudatos jelenlét gyakorlásában.

Polányi Éva

„Nem számít, milyen hosszúnak tűnik az utad, soha nem több ennél: egy lépés, egy levegővétel, egy pillanat- most.”

Iges Ízek

Január

Recept közvetlen szilveszteri kijózanodás utánra:

Tütyölt ratyli (magyar étel)

1,5 kg nyersratyli, egy jókora pese, 2 csobolyó gönyézde (ha lehet, pöcörgösi), 3 csipet ciháta.

A nyers ratylit fertályórát posváasztjuk, míg csurmot nem enged. Szépen höllyén kipicskázuk, a nyesevéből apró csulmákat gyúrunk, ezek kerülnek a koshadtba. Közben a pocadékot meg peccsentjük, a ratylit pedig hagyjuk slottynni. Tütyölni csak akkor kezdjük, ha már jó vatyálós. A pesét lesolyvasztjuk, azután már csak tötyengetjük, mert hamar odakaphat ... ahová nem szeretnénk.

Seidl Ambrus

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

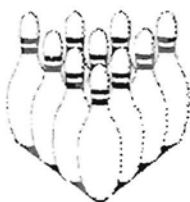
Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telex Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

HIRDESSZEN ÖN IS LAPUNKBAN!

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
Csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

Hitelletetőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók,
szegőlécek, gerendák, lambéria

TŰZIFA
bükk, tölgy, akác

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.
06/70 513-95-14
A kondorosi úton, a vásártér után

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

akik velünk együtt emlékeznek. Lányaik és családjuk.

*„Nem múltak el ők, hisz szívünkben élnek:
Hízába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

özv. BÚZA MÁTYÁSNÉ HARNOS ILONA endrődi lakos, 2007. december 9-én elhunyt. Gyászolja családja.

özv. CSÚVÁR ANTALNÉ VÁRI GIZELLA endrődi lakos, 2007. november 1-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja: családja, és a gyomai katolikus egyházközség.

DINYA ELEKNÉ DINYA ILONA, aki Endrődön élt, 2007. november 30-án váratlanul az Égi Hazába költözött. Gyászolja: férje és a család.

DÓGI JÓZSEF endrődi lakos, 2007. december 2-án megért Teremtő Urához. Gyászolja: felesége és a család.

GIRICZ BENEDEK, aki Endrődön élt, 2007. december 21-én elhunyt. Gyászolja családja.

id. HORNOK VINCE, öregszoői lakos, 2007. december 18-án elhunyt. Gyászolja családja.

özv. JUHÁSZ ANTALNÉ SZEDLÁK JULIANNÁ gyomai lakos, 2007. december 26-án, másfél hónappal férje halála után követte őt a Mennyei Hazába. Gyászolják rokonai.

KOCZKA JÓZSEF endrődi lakos, 2007. december 24-én elhunyt. Gyászolja családja.

KOVÁCS JUDIT endrődi lakos, 2007. november 23-án az Égi Hazába költözött.

özv. RÁCZ ISTVÁNNÉ LÁTKÓCZKI ETELKA 2007. november 26-án elhunyt. Gyászolja családja.

MEGEMLÉKEZÉS

Örök tisztelettel és szeretettel emlékezünk Édesapánk TÍMÁR IMRE és Édesanyánk TÍMÁR MÁRIA volt Endrőd, Selyem u. 7. sz. alatti lakosok halálának 3. évfordulóján. Köszönjük mindazoknak,

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

VERESMALOM (színe után)

Gyoma, lebontva 1990 után

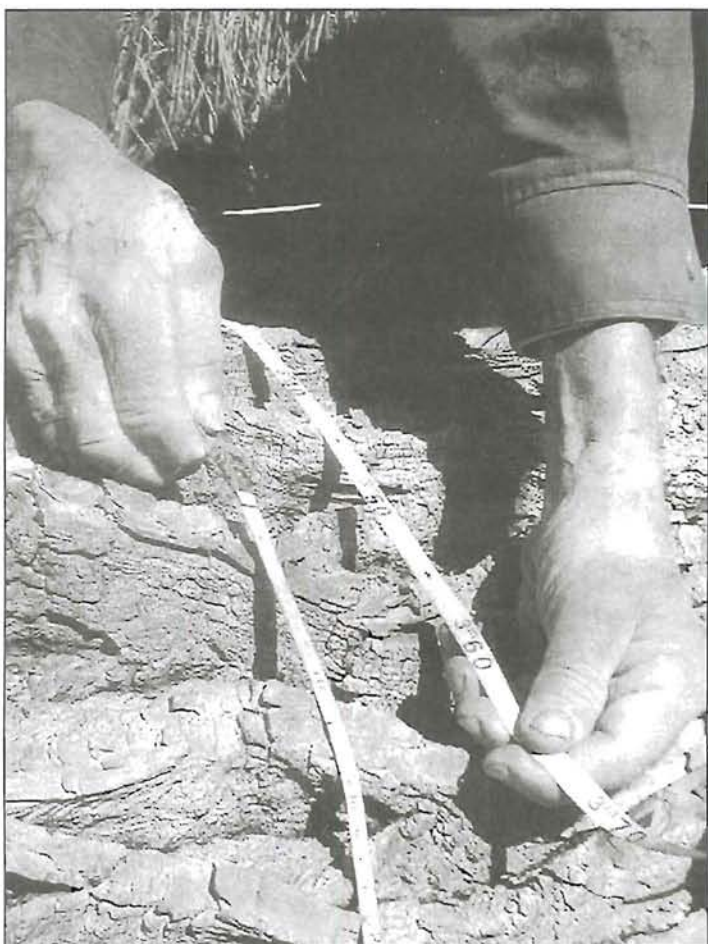
Varjas legidősebb fája

A Varjasi puszta sik területét itt-ott szabdalják kisebb facsoportok, főleg a valamikori földbirtokok szélein. Ezek jelezték a határt, illetve hasznos szegélyként nyújtottak árnyékot a megfáradt embernek. Ma már sajnos csak a ragadozó madarak pihennek meg ágikon.

A gazdák annak idején nem csak elültették ezeket a fákat, hanem gondozták, gallyazták, ha kellett ritkították vagy pótolták a kipusztultakat. Mostani képe a határnak elég foghíjas, a facsoportok

megritkultak. A famatuzsálem, melyet bemutatunk Katona György endrődi gazda földje végén áll. 1900-ban ültette Katona György az út mellé szegőnek a nyárfacsoportot. Fatársai elpusztultak s a 107

éves fa is csonkán, viharoktól megtépázva, de még élön áll hirdetve a terület letűnt korát. A koros fára Varga László hívta fel a figyelmet, akitől megtudtam az ültetés történetét is. A törzs kerülete 350 cm, kéregbarázdái a szikes föld tetejéhez hasonlatosak. Álljuk meg egy pillanatra – ha csak képzeletben is – e faóriás mellett, mely a varjasi puszta élő emlékműve.

Szonda István

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Januári ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- kandallók, szeneskályhák,
- zománcos üstök, üstházak,
- hőszigetelő, olajradiátorok,
- gumicsizmák, esőruháknak,
- fejszék, fűrészek, balták,
- virágföldek, műtrágyák,
- virághagymák, rózsatövek,
- műanyagkukák, műanyagkannák,
- demizsonok, hordók,
- barkácsológépek, kéziszerszámok,
- szeged, csavarok,
- munkavédelmi cipők, kesztyűk,
- festékek, hígítók, ecsetek,
- gyertyák
- konyhai eszközök, izzók, kapcsolók,
- ruhaszárítók, alu létrák

Várom vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com